

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

**S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ**

Valmierā 2018.gada 15.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solveiga Pone,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „ONDO” pārstāvjiem zvērinātiem advokātiem Laurim Liepam un Mārtiņam Aljēnam,
 atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārstāvei Egijai Gublinskai,

2017.gada 5.decembrī un 2018.gada 27.februārī atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz SIA “ONDO” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 21.februāra lēmuma Nr.4-pk „Lēmums patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā” atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā 2017.gada 22.martā saņemts pieteicējas pieteikums. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2017.gada 29.marta lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A420187417.

[2] Lietā konstatējami šādi apstākļi.

[2.1] 2016.gada 16.jūnijā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – Centrs) ir uzsācis administratīvo procesu par pieteicējas īstenotās komercprakses atbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma prasībām (*sk. lietas 34.lapu*).

[2.2] 2016.gada 22.jūnijā Centra amatpersona sastādījusi aktu Nr.E-LAB/20160621-5-1 par pieteicējas pārbaudi objektā – interneta vietnē <https://www.ondo.lv> (*sk. lietas 75.lapu*).

[2.3] Ar 2016.gada 29.jūnija vēstuli Nr.3.3.-7/4117/F-198 Centrs informējis pieteicēju par pārbaudē konstatētajiem apstākļiem, ka pieteicēja patērētājiem piedāvā kreditēšanas līgumus ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā saistībā ar kredīta termiņa pagarināšanu un līdz ar to pieteicējas patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļu.

Pieteicēja, piedāvājot patērētājiem kredītu termiņa atlikšanas (pagarināšanas) iespēju ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā, kas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļu, ir īstenojusi negodīgu komercpraksi – profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, kura būtiski negatīvi ietekmē patērētāja ekonomisko rīcību.

Centrs pieprasījis pieteicējai līdz 2016.gada 15.jūlijam sniegt Centram:

1) informāciju par plānotajām darbībām neatbilstību novēršanai (t.sk. zaudējumu atlīdzību patērētājiem);

2) informāciju par noslēgto vienošanos par kreditēšanas līgumu termiņa atlikšanu (pagarināšanu) skaitu no 2016.gada 1.janvāra, kur kredīta kopējās izmaksas patērētājam dienā neatbilst vēstulē norādītajam, atsevišķi norādot informāciju par 7, 14 un 30 dienu pagarināšanas skaitu;

3) citu informāciju, kas lietā varētu būt būtiska (*sk.lietas 92.-93.lapu*).

[2.4] Atbildot uz Centra vēstuli pieteicēja ar 2016.gada 13.jūlija vēstuli Nr.OV-2016/012 lūgusi atsaukt Centra vēstuli daļā par negodīgas komercprakses (attiecīgi Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma normu pārkāpumu) konstatējumu, kā arī lūgusi pagarināt informācijas sniegšanas termiņu līdz 2016.gada 19.augustam (*sk.lietas 94.-95.lapu*).

[2.5] Ar 2016.gada 16.septembra vēstuli Nr.3.3.-7/6014/F-198 Centrs saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu un 15.¹ panta pirmās daļas 2.punktu aicinājis pieteicēju līdz 2016.gada 30.septembrim iesniegt rakstveida apņemšanos līdz 2016.gada 30.oktobrim veikt izmaiņas komisijas maksas par patērētāja kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu apmēros un aprēķināšanas kārtībā.

[2.6] Pieteicēja ar 2016.gada 28.septembra vēstuli Nr.OV-2016/024 informējusi Centru, ka pienākums, par ko lūgts sniegt rakstveida apņemšanos, jau ir ietverts Licences lēmumā kā administratīvais akts ar nosacījumu ar izpildi līdz 2016.gada 10.novembrim (*sk.lietas 103.-104.lapu*), pēc būtības atsakoties sniegt Centra pieprasīto rakstveida apņemšanos.

[2.7] Ar 2016.gada 30.decembra vēstuli Nr.3.3.-7/8546/F-198 Centrs lūdzis līdz 2017.gada 13.janvārim sniegt papildus informāciju par termiņu, līdz kuram pieteicēja piemērojusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļai neatbilstošas komisijas maksas par kredīta termiņa pagarinājumu un kopējo pagarinājumu skaitu no 2016.gada 1.janvāra (*sk.lietas 116.-117.lapu*).

[2.8] 2017.gada 14.februārī Centrā saņemta pieprasītā informācija (pieteicējas 2017.gada 13.februāra vēstule) (*sk.lietas 128.lapu*).

[2.9] Ar Centra 2017.gada 21.februāra lēmumu (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā Nr.4-pk, pamatojoties uz Negodīgas konkurences aizlieguma likuma 1.panta pirmo daļu, 2.pantu, 4.panta pirmo daļu, otrās daļas 1.punktu, 6.pantu, 7.panta pirmo daļu, otrās daļas 1.punktu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta pirmās daļas 1.punktu, astotās daļas 5.punktu, 15.² panta pirmo daļu un otrās daļas 4.punktu, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktu, 8.panta 2.² un 2.³ daļu, Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.1219 „Noteikumi par patērētāju kreditēšanu” 2.2.apakšpunktu, 6. un 7.punktu nolemts uzlikt pieteicējai soda naudu 56 000 *euro* apmērā (*sk.lietas 22.-37.lapu*).

[3] Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumu dēļ, kā arī noteiktais sods neatbilst tiesu praksē formulētajiem principiem.

[3.1] Laika posmā, uz kuru attiecas pārsūdzētais lēmums, pieteicējai un arī citiem tirgus dalībniekiem bija prakse, ja kredīts netiek atmaksāts noteiktajā termiņā un, saņemot patērētāja iesniegumu ar lūgumu pagarināt saistību izpildes termiņu, par šādu pakalpojumu patērētājs maksā komisijas maksu. Šāda komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma regulējumam nebija ietverama kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā.

Pieteicēja neiebilst lietas faktisko apstākļu izklāstam, kurā atspoguļots pieteicējas paustais viedoklis par to, ka Centrs 2016.gada 29.jūnijā pieprasīja pieteicējai informāciju par komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu maksas apmēru, 2016.gada 5.augustā notika tikšanās ar Ekonomikas ministriju, Centru un Saeimas Juridisko biroju, pēc kuras 2016.gada 8.augustā pieteicēja apņēmas novērst Centra norādīto, kas arī tika atspoguļots izsniegtajā licencē.

Pārsūdzētajā lēmumā kļūdaini norādīts, ka patērētāja kreditēšanas līguma komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir ieskaitāma kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Minētais secinājums ir pretrunā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu, tāpēc ir atzīstams par prettiesisku. Proti, komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu piemēro gadījumos, kad līgums noslēgts uz konkrētu termiņu, bet patērētājs pats tomēr vēlas šo termiņu pagarināt.

No Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas, cita starpā, izriet, ka samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei ir tādas kredīta līguma izmaksas, kurās kredīta kopējās izmaksas patērētājam nepārsniedz attiecīgi 0,55 procentus dienā (no kredīta summas no pirmās līdz septītajai kredīta izmantošanas dienai), 0,25 procentus dienā (no kredīta summas no astotās līdz 14.kredīta izmantošanas dienai) un 0,2 procentus dienā no kredīta summas, sākot ar 15. kredīta izmantošanas dienu.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkts atklāj termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” saturu, proti, „tās ir visas izmaksas, tajā skaitā procenti, komisijas nauda, nodevas un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu un kas ir kredīta devējam zināmi (izņemot zvērināta notāra izmaksas)”. Tāpat kredīta kopējās izmaksās iekļauj arī izmaksas par papildu pakalpojumiem saistībā ar kreditēšanas līgumu ar nosacījumu, ka papildu pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, lai

saņemtu kredītu vai lai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Nav šaubu par to, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ietverama sākotnējās kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo tas, ka šādas izmaksas radīsies, nav un nevarēja būt zināms kredīta devējam, noslēdzot līgumu ar patērētāju.

Minētais regulējums Patērētāju tiesību aizsardzības likumā iekļauts tikai ar 2015.gada 28.maijā izdarītajiem grozījumiem, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī kopā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļu, kas paredz procentos izteiktus ierobežojumus kredīta kopējām izmaksām patērētājam dienā.

Termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” nav ieviests Latvijas normatīvajos aktos ar minētajiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumiem vai saistībā ar ierobežojumu noteikšanu kredīta kopējām izmaksām dienā (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³

daļa), bet gan pavisam citu tiesisko regulējumu – gada procentu likmes aprēķināšanu (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta ceturtdaļa).

Izskatot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumus trešajā lasījumā, tika atbalstīts Ekonomikas ministrijas un Saeimas Juridiskā biroja ierosinājums juridiskās tehnikas prasību ievērošanas labad pārcelt terminu „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” no Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.1219 „Noteikumi par patērētāja kredītēšanu” (turpmāk - Noteikumi Nr.1219) 2.2.punkta arī uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktu.

2015.gada 20.maijā, izskatot likumprojektu trešajam lasījumam, Ekonomikas ministrijas pārstāvis Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē norāda, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam ir tādā pašā nozīmē un izpratnē lietots kā šobrīd Noteikumos Nr.1219. Viņš, atbildot uz Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācijas pārstāves jautājumu, vai kredīta kopējās izmaksas ir viss, kas kredītdevējam ir zināms uz līguma noslēgšanas brīdī, tas ir, izmaksas, kas kredītdevējam līguma noslēgšanas brīdī nav zināmas, netiek ietvertas kredīta kopējo izmaksu definīcijā, ministrijas pārstāvis norāda, ka tā tas ir.

Tādējādi likumdevējs skaidri un nepārprotami apsprieda termina saturu un vienojās par šī termina izpratni, ko apliecina audioierakstā paustā Ekonomikas ministrijas pārstāvja atbilde Saeimas Juridiskajam birojam.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļa noteic, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kredītēšanu noteiktajā kārtībā. Lai piemērotu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļu par kredīta kopējām izmaksām patērētājam dienā, izmantojamas Ministru kabineta noteikumos ietvertās tiesību normas, kas attiecas uz gada procentu likmes aprēķināšanu. Nebūtu pamatoti Noteikumos Nr.1219 ietverti terminu – „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”, kas vēlāk juridiskās tehnikas prasību ievērošanas labad pārņemts Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, abos tiesību aktos interpretēt atšķirīgi. Minētā secinājuma pareizību ir apstiprinājuši arī tiesību zinātnieki, sagatavojot Latvijas Universitātes Juridiskās tālākizglītības un profesionālās pilnveides centra 2017.gada 16.februāra atzinumu.

2015.gada jūlijā Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija izstrādāja vadlīnijas un nosūtīja Centram saskaņošanai. 2015.gada 4.augustā Centrs elektroniskā sarakstē apstiprina asociācijas vadlīniju projektu, proti: „Andis Priedītis, Centrs: „Caurskatījām projektu, pa lielumam

viss ir kārtībā, arī aprēķins...”. Šo faktu nenoliedz arī Centrs, tomēr pārsūdzētajā lēmumā norāda, ka atsūtīto vadlīniju projektā neesot bijis pietiekamas konkrētības, lai secinātu, ka Centrs akceptējis tādu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretāciju, kādu saprata un piemēroja nozares komersanti. 2015.gada 9.decembrī Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija nosūtīja Centram nozares apstiprinātās vadlīnijas. 2016.gada 11.janvārī Centrs iebilda pret vadlīnijām, norādot, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nedrīkst pārsniegt 0,25% dienā. 2016.gada 1.martā Centrs mainīja savu viedokli par likuma normu piemērošanu, norādot, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nevar pārsniegt 0,2% dienā. 2016.gada 16.maijā Centrs aicināja asociāciju vērsties Ekonomikas ministrijā ar priekšlikumiem normatīvo aktu izskaidrošanai vai pilnveidošanai.

Attiecībā par jēdziena „kredīta kopējās izmaksas patērētājam dienā” saturu Latvijas normatīvajos aktos pieteicēja norāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļas norāde par to, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā, atspoguļota Noteikumos Nr.1219, saskaņā ar kuriem kredīta kopējās izmaksas patērētājam galvenokārt noskaidro ar mērķi, lai aprēķinātu gada procentu likmi. Saskaņā ar Noteikumu Nr.1219 2.4. un 6.punktu gada procentu likme definēta kā kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas gada procentos no patērētājam piešķirtās kredīta kopējās summas, iekļaujot tajā izmaksas saskaņā ar Noteikumu Nr.1219 5., 6. un 7.punktu. Aprēķinot gada procentu likmi, neņem vērā maksājumus, ko patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi. Vienlaikus secināms, ka Noteikumu 5., 6. vai 7.punktā, saskaņā ar kuriem veicama gada procentu likmes aprēķināšana, nav dota norāde par to, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu būtu iekļaujama kredīta kopējās izmaksās.

Kreditēšanas līgumu slēdz uz noteiktu termiņu un tajā paredz saistību izpildes laiku. Atbilstoši Noteikumu Nr.1219 8.punktam kredīta kopēju izmaksu un gada procentu likmes aprēķinu veic, „pieņemot, ka kreditēšanas līgums ir spēkā tajā laikposmā, par kuru tas noslēgts, un ka kredīta devējs un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar noteikumiem un termiņiem, par kuriem abas puses vienojušās kreditēšanas līgumā”. Šo pieeju pieteicēja izmanto arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkta un 8.panta 2.³daļas interpretācijā. Praksē komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu piemēro tikai tad, ja pats patērētājs vēlas grozīt sākotnējā līgumā nolīgtos saistību izpildes nosacījumus vai termiņu. Tas netieši apliecina arī to, ka patērētājs nespēj izpildīt uzņemtās saistības. Līdz ar to šī komisija netiešā veidā iecerēta, lai motivētu patērētāju laikus izpildīt uzņemtās saistības, nevis to izpildi vairākkārt pagarinātu. Satversmes tiesa 2011.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr.2010-49-03 21.punktā arī ir atzinusi, ka kredīta atdošanas laiks (piemēram, pirms termiņa) raksturo patērētāja spēju pildīt saistības.

Atbilde uz jautājumu, vai komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu būtu ietverama kredīta kopējās izmaksās patērētājam, noskaidrojama arī Eiropas Savienības tiesību dokumentos, no kuriem attiecīgais regulējums ir aizgūts.

Eiropas Savienības līmenī šo jautājumu regulē Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 23.aprīļa direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ direktīvu 87/102/EEK (turpmāk – Direktīva Nr.2008/48/EK). Tās mērķis bija pilnveidot tiesisko

regulējumu, veicināt labi funkcionējoša patēriņa kredītu tirgus veidošanos un gādāt par to, lai visi patērētāji baudītu vienādi augstu viņu interešu aizsardzību. Direktīvas Nr.2008/48/EK mērķis bija pilnībā harmonizēt dalībvalstu pieeju patēriņa kredītu tirgū.

Lai aprēķinātu gada procentu likmi, Direktīvā Nr.2008/48/EK lietots termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” (3.panta „g” apakšpunkts), kurš ir identisks Latvijas normatīvajos aktos lietotajam analogiskam terminam, ņemot vērā Direktīvas Nr.2008/48/EK sekmīgo pārņemšanu.

Direktīvas Nr.2008/48/EK 19.panta trešā daļa sasaucas ar Noteikumu Nr.1219 8.punktu un paredz, ka „gada procentu likmes aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka kredītņēmums ir spēkā laikposmā, par ko panākta vienošanās, un kreditors un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar kredītņēmuma noteikumiem un tajā minētajiem datumiem”.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā un Noteikumu Nr.1219 8.punktā ietvertajām normām skaidrojums ir rodams Eiropas Komisija vadlīnijās Direktīvas Nr.2008/48/EK piemērošanai.

Eiropas Komisija norādījusi, ka gada procentu likmes aprēķinā netiek iekļautas tādas izmaksas, kas attiecas uz maksu par izmaiņām līguma nosacījumos un termiņā, kas veiktas pēc patērētāja pieprasījuma. Arī akadēmiskos pētījumos atzīmēts, ka ne visas komisijas maksas ietilpst gada procentu likmē, to skaitā par līguma noteikumu neievērošanu, agrāku aizdevuma atmaksu un tamlīdzīgos gadījumos.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkts un 8.panta 2.³daļa nav interpretējama atrauti no citām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām, uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma pamata izdotajiem Noteikumiem Nr.1219 un Direktīvas Nr.2008/48/EK, kā jau to apliecina pieteikumā iepriekš citētais no Saeimas komisijas sēdes audioieraksta. Pārsūdzētajā lēmumā ir tikai gramatiski interpretētas piemērojamās tiesību normas, nevērtējot likuma sistēmu kopumā. Tomēr, kā to ir atzinusi Satversmes tiesa 2005.gada 22.aprīļa lēmuma lietā Nr.2004-25-03 6.punktā, tad gramatiskā interpretācijas metode ir tikai pirmā no interpretācijas metodēm, un nav pareizi vadīties vienīgi pēc tiesību normu vārdiskās jēgas. Iztulkojot tiesību normu pēc gramatiskās metodes, iegūtais rezultāts nav galīgs, un pēc citu iztulkošanas metožu pielietošanas, tas ne vienmēr var tikt apstiprināts.

Tādējādi ir nepārprotami secināms, ka arī atbilstoši Eiropas Komisijas skaidrojumam komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu netiek ņemta vērā, aprēķinot gada procentu likmi jeb aprēķinot kredīta kopējās izmaksas patērētājam. Tam ir būtiska nozīme, jo tā kā lietā ir iesaistīts Eiropas Savienības tiesību regulējums, attiecīgās nacionālās tiesību normas ir interpretējamās atbilstoši Direktīvai Nr.2008/48/EK (*par ar direktīvu saskaņotu interpretāciju sk. Eiropas Savienības tiesas 2016. gada 26. oktobra sprieduma lietā Nr. C-611/14 34. punktu*).

Saistībā ar kredīta kopējām izmaksām un jebkura ar kredītu saistīto izdevumu summu pieteicēja norāda, ka tā pieņem, ka Centrs varētu būt uzskatījis, ka nedrīkst pieļaut tādu situāciju, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir pilnīgi neierobežota un tāpēc varētu aizskart patērētāju. Pieteicēja uzskata, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma jau šobrīd ierobežo komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu apmēru vismaz divos aspektos, un nav nepieciešams tās ierobežošanai piemērot neattiecināmu tiesību normu – Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļu.

Pirmkārt, jāņem vērā, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļa paredz, ka patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Tātad šī tiesību norma jebkurā gadījumā ļauj izvērtēt, vai komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir samērīga. Otrkārt, iepriekš minēto Direktīvas Nr.2008/48/EK skaidrojumu kontekstā skaidri norobežojama 8.panta 2.³ daļa un 2.⁴ daļa.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā lietotais termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” ir interpretējams tāpat, kā šo terminu saprot, aprēķinot gada procentu likmi atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un ceturtajai daļai, Noteikumiem Nr.1219 un Direktīvas Nr.2008/48/EK 19.panta skaidrojumam, proti, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu neietilpst šajās izmaksās.

Vienlaikus tas nenozīmē, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu drīkstētu būt neierobežota. Līdz ar to jāpārlicinās, vai likumdevējs Patērētāju tiesību aizsardzības likumā nav ietvēris vēl kādu citu terminu, kas varētu aptvert šādu maksājumu un būtu vēl plašāks nekā termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴ daļā ir lietots nevis termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”, bet gan „jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summa”. Saskaņā ar šo normu „procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanu un citu ar kredīta līguma izpildi saistīto maksājumu summa, nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu”.

Tādējādi saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma regulējumu komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir ietverama nevis „kredīta kopējās izmaksās patērētājam”, bet gan jēdzienā „jebkurā ar kredītu saistīto izdevumu summā”. Līdz ar to komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu neietekmē nedz gada procentu likmes, nedz dienas procentu likmes aprēķināšanu.

Gan Satversmes tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka likuma skaidrība nozīmē, ka tiesību norma ir formulēta tādējādi, lai tās adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus un atbilstoši vadīt savu rīcību, kā arī paredzēt tās sekas. Ja likumdevējs būtu vēlējies nodalīt šos tiesiskos regulējumus – gada procentu likmes un dienas procentu likmes aprēķināšanu – tas viņam bija skaidri jāpasaka, nevis jālieto viens un tas pats termins viena normatīvā akta ietvaros, bet dažādās nozīmēs, kas neatbilst juridiskās tehnikas pamatprincipiem. Turklāt šis termins tieši dienas procentu likmju aprēķināšanas dēļ tika pārņemts likuma tekstā no tiesiskā regulējuma par gada procentu likmēm, to nepārprotami pamatojot.

No minētā izriet, ka likumdevējs ir apzināti nodalījis divus regulējumus, ar kuriem raksturot ar kredītu saistīto izdevumu ieskaitīšanu gada procentu likmē (un līdz ar to arī dienas procentu likmē) vai jebkurā ar kredītu saistīto izdevumu summā. Turklāt šāda pieeja pilnībā atbilst Eiropas Komisijas vadlīnijām par Direktīvas Nr.2008/48/EK piemērošanu. Ievērojot minēto, secināms, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ieskaitāma kopējās kredīta izmaksās un uz komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu ir attiecināma Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴ daļa, nevis Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 2.³ daļa.

Noteikumu Nr.1219 II nodaļa ir jāaplūko kopsakarā un ir jāpiemēro kredīta kopējo izmaksu noteikšanai patērētājam kopumā. Pieteicēja uzskata, ka nav saskatāms loģisks

pamatojums tam, lai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretācijai neizmantotu Noteikumu Nr.1219 II nodaļu. Turklāt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma teksts un izstrādes materiāli, kas minēti iepriekš, to nepārprotami apliecina. Minētā secinājuma pareizību ir apstiprinājuši arī tiesību zinātnieki, sagatavojot Latvijas Universitātes Juridiskās tālākizglītības un profesionālās pilnveides centra 2017.gada 16.februāra atzinumu, norādot, ka Noteikumu Nr.1219 II nodaļa nedalāmi attiecas uz kredīta kopējo izmaksu patērētājam noteikšanu, un nav saskatāms pamatojums tam, lai šīs nodaļas saturu nodalītu attiecināmās un neattiecināmās tiesību normās, aprēķinot „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”.

Tātad komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ietverama kredīta kopējās izmaksās patērētājam nedz noslēdzot līgumu uz sākotnēju termiņu, nedz pagarinot šo termiņu. Savukārt komisijas maksai par kredīta termiņa atlikšanu ir jābūt samērīgai un tās piemērošanas kārtībai saprotamai, un kopā ar visām citām kredīta izmaksām tā nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴daļai. Šīs komisijas piemērošana vispirms ir saistāma ar paša patērētāja izvēli – izpildīt saistības laikus, papildus šādu komisiju nemaksājot, vai tomēr lūgt to izpildi pagarināt, maksājot iepriekš zināmu samērīgu maksu (ap 8 – 15 *euro*, ja vēlas pagarināt 100 *euro* vērtā aizdevuma atmaksu). Komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir normāla un izplatīta prakse kreditēšanas biznesā, ko izmanto arī kredītiestādes, piemēram, AS „Swedbank” paredzēta 25 *euro* komisijas maksa par izmaiņām patēriņa kredīta nosacījumos neatkarīgi no tā summas, kura parasti ir vismaz vairāki simti *euro*.

Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka pārsūdzētajā lēmumā izdarītais secinājums par to, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ieskaitāma kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā ir acīmredzami nepareizs. Tāpēc pārsūdzētais lēmums uzskatāms par prettiesisku un ir atceļams.

[3.2] Pieteicēja nepiekrīt pārsūdzētajā lēmumā norādītajam, ka ir pieļāvusi negodīgu komercpraksi.

Atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² pantam Centrs soda naudu var uzlikt komersantam tikai gadījumā, ja tas ir veicis negodīgu komercpraksi. Tas vien, ka komersants būtu pieļāvis kādas tiesību normas, piemēram, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma pārkāpumu, automātiski nenozīmē, ka ir veikta negodīga komercprakse. Līdz ar to pat tad, ja hipotētiski pieņemtu, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteica, ka arī komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir iekļaujamas kredīta kopējās izmaksās, pretēja komersanta rīcība automātiski nenozīmē, ka šāda rīcība uzskatāma par negodīgu komercpraksi.

Šīs lietas kontekstā, lai novērtētu, vai komersanta rīcība ir negodīga komercprakses Negodīgas komercprakse aizlieguma likuma izpratnē, ir jāizpildās diviem priekšnoteikumiem: 1) jākonstatē, ka komersanta prakse neatbilst profesionālajai rūpībai; 2) jākonstatē, ka komersanta prakse būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai to skar (4.panta otrās daļas 1.punkts).

Arī Eiropas Savienības tiesa 2016.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.C-310/15 32.punktā ir paskaidrojusi: „Komercprakse var tikt uzskatīta par negodīgu Direktīvas 2005/29 5.panta 2.punkta izpratnē tikai tad, ja ir izpildīts dubults nosacījums, pirmkārt, tai ir jābūt 8.lappuse no 36

pretrunā profesionālās rūpības prasībām un, otrkārt, attiecībā uz produktu būtiski jākropļo vai jāvar būtiski kropļot vidusmēra patērētāja saimniecisko rīcību. Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka saskaņā ar šīs direktīvas preambulas 18.apsvērumu novērtējuma kritērijs ir pietiekami labi informēts, kā arī pietiekami vērtīgs un piesardzīgs vidusmēra patērētājs, ievērojot sociālos, kultūras un valodas faktoros”.

Pieteicējas komercprakse nav bijusi nedz maldinoša, nedz agresīva, jo tas neizriet no pārsūdzētā lēmuma. No pārsūdzētā lēmuma izriet tas, ka Centrs ir uzskatījis, ka pieteicējas komercprakses negodīgums izpaužas tieši apstākļi, ka pieteicēja nav ievērojusi pietiekamu rūpību un ir būtiski negatīvi ietekmējusi patērētāju rīcību, proti, ir pārkāpusi Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1.punktu.

Pirmkārt, pieteicēja nepiekrīt un arī pārsūdzētais lēmums neatspoguļo to, kādēļ Centrs ir uzskatījis, ka komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu neiekļaušana kredīta kopējās izmaksās neatbilst profesionālajai rūpībai Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma izpratnē. Lēmuma teksts nesatur pilnīgi nekādu skaidrojumu par šā kritērija iestāšanos, ņemot vērā arī to, ka pieteicēja ar Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācijas starpniecību pieprasīja virkni atzinumus un pastāvīgi uzturēja saikni ar atbildīgajām institūcijām, lai noskaidrotu saistošo tiesību normu saturu.

Otrkārt, pārsūdzētais lēmums arī neatspoguļo nekādu pamatotu argumentāciju par to, kādēļ Centrs ir uzskatījis, ka pieteicējas prakse būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai to skar. Pat pieņemot, ka ir bijusi kāda negatīva ietekme, tas pats par sevi nav pietiekami, jo ir nepieciešams konstatēt šīs ietekmes būtiskumu.

Treškārt, pārsūdzētajā lēmumā nav pamatots, kāpēc jautājumu risināšana līgumtiesisko attiecību ietvaros būtu uzskatāmas par negodīgu komercpraksi, ņemot vērā to, ka patērētājs bija informēts un saprata komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu būtību, proti, ka tā jāmaksā, kad pats vēlas mainīt izdevuma noteikumus.

Tiesību doktrīnā ir atzīts, lai iestādes lēmums atbilstu pamatojuma principam: 1) lēmums jāpamato ar tiesību normām; 2) lēmums jāpamato ar visiem tiesiski nozīmīgajiem apstākļiem, nevienu no tiem neatstājot bez virzības; 3) lēmumā jāatspoguļo tiesību normas un faktisko apstākļu subsumcija; 4) starp visiem apsvērumiem jābūt loģiskai saiknei, un tie nedrīkst būt pretrunīgi; 5) jāatspēko tiesiski nozīmīgie „pret” argumenti – argumenti, kuri būtu noveduši pie citāda lietas iznākuma, bet kuriem tiesību piemērotājs ir piešķīris mazāku svaru nekā lietas risinājumu balstošajiem „par” argumentiem.

Augstākā tiesa savā praksē ir atzinusi, ka negodīgas komercprakses jēdzienu vispārīga interpretācija vienīgi no gramatiskā viedokļa vai citu normatīvo aktu kontekstā nav pamatota un pietiekama. Pie secinājuma, ka pieteicēja ir veikusi negodīgu komercpraksi, var nonākt, vienīgi vērtējot kompleksu pieteicējas rīcību. Tas atspoguļojas arī Eiropas Savienības tiesas praksē, kad pamatojums par negodīgas komercprakses esamību tiek izvērsts pat vairākos desmitos punktu.

Konkrētajā gadījumā Centrs nav ievērojis šos pamatprincipus. Centrs pārsūdzētajā lēmumā būtībā ir pielietojis ļoti mehānisku pieeju – secinājis, ka ir bijusi negodīga

komercprakse, jo pieteicēja ir pārkāpusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma attiecīgo tiesību normu, kas pats par sevi vēl ir diskutabls secinājums. Šāda pieeja noved pie secinājuma, ka ikviens likuma pārkāpums, ja tāds būtu veikts, ir negodīga komercprakse.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.panta 2.punkts noteic, ka komercprakse ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam. Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 2.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka likuma noteikumi neskar līgumiskās attiecības. To pašu nosaka arī Direktīvas Nr.2005/29/EK (turpmāk – Direktīva Nr.2005/29/EK) 3.panta 2.punkts.

Augstākā tiesa savā praksē ir norādījusi, ka par komercpraksi nav uzskatāmi vienošanās noteikumi kā tādi, bet galvenokārt kā rīcība pirms darījuma noslēgšanas, kas vedina patērētāju pieņemt lēmumu par iesaistīšanos darījumā. Tādēļ pārsūdzētajā lēmumā bija jāpamato, kā tieši konkrētajā gadījumā ir izpaudusies pieteicējas komercprakse un kā tas saskan ar prasību, ka nedz Negodīgas komercprakses aizlieguma likums, nedz Direktīva Nr.2005/29/EK neietekmē līgumtiesiskās attiecības.

Tāpat pārsūdzētajā lēmumā nav pamatots, kā tieši konkrētajā gadījumā ir ietekmēta vidusmēra patērētāja ekonomiskā rīcība. Šāds pamatojums norādāms ikvienā gadījumā, kad nepastāv likumiskā prezumpcija, un tā pastāv tikai attiecībā uz maldinošu un agresīvu komercpraksi (Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11. un 13.pants). Arī Eiropas Savienības tiesa 2013.gada 19.septembra sprieduma lietā Nr.C-435/11 38.punktā ir atzinusi, ka tikai Komercprakses direktīvas I pielikumā nodarītie komercprakses veidi jebkuros apstākļos ir uzskatāmi par negodīgiem – pārējos gadījumos ir nepieciešams izvērtēt katra gadījuma atbilstību negodīgas komercprakses elementiem. Konkrētajā gadījumā šis izvērtējums nav veikts pienācīgi, un tāpēc arī pārsūdzētais lēmums to neatspoguļo.

Vērtējot patērētāja ekonomisko rīcību, ir jāņem vērā, ka pieteicēja visiem saviem klientiem ir skaidri un nepārprotami norādījusi un darījusi zināmus noteikumus, uz kādiem iespējama kredīta saņemšana un arī kredīta termiņa pagarināšana. Jebkurš patērētājs var un varēja brīvi izvēlēties pildīt savas saistības un nenonākt saskarsmē ar komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu vai neuzņemties saistības. Pieteicējas prakse, komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu neiekļaut kredīta kopējās izmaksās, gan bija patērētājiem darīta zināma, gan nekā neietekmēja patērētāja ekonomisko rīcību attiecībā uz pieteicējas pakalpojumiem. Turklāt atbilstoši Direktīvas Nr.2008/48/EK šādas maksas nemaz nav jānorāda gada procentu likmē, kas tieši vērsta uz patērētāju informēšanu par aizdevuma izmaksām, lai tos varētu saprātīgi salīdzināt.

Līdzīgā lietā Eiropas Savienības tiesa 2016.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.C-310/15 39.-41.punktos ir secinājusi, ka patērētājs pirms pirkuma izdarīšanas tika pienācīgi informēts, ka datora modelis, uz ko attiecas pamatlieta, netiek pārdots bez iepriekš instalētām programmām. Attiecībā uz patērētājiem sniegtajiem paskaidrojumiem ir jāuzsver, ka informācija pirms līguma noslēgšanas par līgumiskajiem nosacījumiem un šī līguma noslēgšanas sekām patērētājam ir būtiski svarīga. Tieši it īpaši uz šādas informācijas pamata patērētājs izlemj, vai viņš vēlas uzņemties līgumiskas saistības ar tirgotāju, piekrītot tā jau

iepriekš formulētajiem nosacījumiem. Tādējādi saistībā ar otrā nosacījuma, kas ir paredzēts Direktīvas 2005/29 5.panta 2.punktā, pārbaudi valsts tiesa ir tā, kam ir jānosaka, vai tādos apstākļos kā pamatlietā, proti, kad patērētājs pirms pirkuma izdarīšanas ir ticis pienācīgi informēts par to, ka pārdošanā esošais datora modelis netiek tirgots bez iepriekš instalētām programmām, un viņš šī fakta dēļ principā ir varējis brīvi izvēlēties cita modeļa vai citas preču zīmes datoru ar līdzīgām tehniskām īpašībām, kuru pārdod bez programmām vai kurš ir saistīts ar citām programmām, patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu komerciālu lēmumu nav bijušas ievērojami apdraudētas.

Arī šajā lietā pieteicēja bija darījusi saviem klientiem zināmu pilnīgi visu informāciju par to, kādi noteikumi ir piemērojami, ja klients izvēles saņem aizdevumu un to pagarināt, kas attiecīgi tika atspoguļots līguma tekstā. Līdz ar to jebkurš patērētājs varēja brīvi izvēlēties vai slēgt līgumu ar pieteicēju vai to nedarīt. Līdz ar to pieteicējas komercprakse nav ietekmējusi patērētāju ekonomisko rīcību. Turklāt pat pieņemot, ka šāda ietekme ir bijusi, kam pieteicēja nepiekrīt, šī ietekme nav bijusi būtiska.

Līdz ar to ar pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti ir norādīts, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma tiesību normu pārkāpums ir automātiski uzskatāms par negodīgu komercpraksi, kas ir sodāma atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likumam.

[3.3] Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētais lēmums neatbilst tiesiskās drošības (noteiktības) principam.

Kā norādīts iepriekš, pieteicēja nepieļāva Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļas un 2.³daļas pārkāpumu, jo komisijas maksa, kas piemērota par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu, nebija jāietver kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Šādi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma regulējumu interpretēja ne vien pieteicēja, bet arī pilnīgi visi pārējie tirgus dalībnieki un pilnīgi visi juridiskie padomdevēji, kuru viedokli pieteicēja bija lūgusi. Tieši šādi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma regulējumu interpretēja arī Latvijas Universitātes zinātnieki, kuriem tika lūgts sniegt viedokli par strīdus tiesību normu saturu.

Tomēr, ja hipotētiski pieņemtu, ka no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma vai citām tiesību normām izriet pretējais, kā tas ir norādīts pārsūdzētajā lēmumā, nāktos secināt, ka esošais regulējums nav pietiekami skaidrs. Proti, pieteicēja, iepazīstoties ar strīdus tiesību normām un pat konsultējoties ar tiesību speciālistiem, nevarēja nonākt pie tāda secinājuma, kas izdarīts pārsūdzētajā lēmumā. Proti, no norādītajām tiesību normām skaidri neizriet tas, ka komisijas maksas, kas piemērotas par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu, bija jāietver kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā.

Līdz ar to pieteicēja uzskata, ka, pastāvot šādam neskaidram tiesiskajam regulējumam, Centram nebija tiesības piemērot soda naudu pieteicējai. Šādu aizliegumu nosaka tiesiskās drošības (noteiktības princips). Privātpersonas tiesību ievērošanas princips (*in dubio pro civis*) nozīmē, ka iestādei, lemjot par privātpersonai nelabvēlīga administratīva akta izdošanu, un tiesai to kontrolējot, pamatotu šaubu gadījumā šaubas jātulko par labu indivīdam. Proti, ja tiesību norma pieļauj vairākus risinājumus, iestādei un tiesai ir jāizvēlas privātpersonas interesēm atbilstošākais.

Līdzšinējā Augstākās tiesas judikatūrā tiesiskie strīdi, kuros ticis risināts jautājums par tiesību normu skaidrību un valsts iestāžu rīcību, vai nu apstiprinot privātpersonu rīcības

tiesiskumu, vai neiejaucoties privātpersonas it kā neatļautā rīcībā, tikuši risināti, piemērojot tiesiskās drošības (noteiktības) principu un konsekventi izdarot secinājumus, ka: 1) tiesiskā valstī nav pieļaujams, ka no tiesību normām ar pietiekamu skaidrību neizriet tiesiskās sekas, kas iestājas par pārkāpumiem; 2) ja no tiesību normām ar pietiekamu skaidrību neizriet, piemēram, nodokļa maksāšanas pienākums, soda nauda un nokavējuma nauda par nodokļa maksāšanas pienākuma neievērošanu nav piemērojama; 3) tiesiskās drošības princips ir īpaši stingri jāievēro tāda tiesiskā regulējuma gadījumā, kas var radīt finansiālas sekas; 4) tiesiskās drošības princips ir Eiropas Savienības tiesību pamatprincips, kas pieprasa, lai jo īpaši noteikumi, kas uzliek maksājumus, būtu skaidri un precīzi, lai persona varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un tādēļ varētu atbilstoši rīkoties.

Minētos secinājumus apstiprina arī Eiropas Savienības Tiesas 2006.gada 26.oktobra spriedums lietā Nr.C-248/04 un Satversmes tiesas 2010.gada 19.jūnija spriedums lietā Nr.2010-02-01.

Šādus secinājumus lietās SKA-107/2011, SKA-152/2013 un SKA-28/2012 u.c. Augstākā tiesa ir izdarījusi, atzīstot par prettiesisku valsts rīcību pat situācijā, kad valsts ir piemērojusi pat tikai nokavējuma naudu, nevis piemēroto sodu (tātad pat ne kriminālsodu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē).

Kā jau iepriekš norādīts, gan Satversmes tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka likuma skaidrība nozīmē, ka tiesību norma ir formulēta tādējādi, lai tās adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus un atbilstoši vadīt savu rīcību, kā arī paredzēt tās sekas. Ja likumdevējs būtu vēlējis nodalīt tiesiskos regulējumus – gada procentu likmes un dienas procentu likmes aprēķināšanu – tas viņam bija skaidri jāpasaka, nevis, pārkāpjot juridiskās tehnikas noteikumus, lietojot vienu un to pašu terminu divās nozīmēs vai dažādu saturu. Turklāt šis termins tieši dienas procentu likmju aprēķināšanas dēļ tika pārņemts likuma tekstā no tiesiskā regulējuma par gada procentu likmēm, to nepārprotami pamatojot atbildīgās komisijas sēdē uz trešo lasījumu.

Konkrētajā lietā pieteicējai piemērots liela apmēra naudas sods, kas ir kriminālsods Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē. Sods piemērots, neskatoties uz to, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likums skaidri nenosaka to, ka komisijas maksa, kas piemērota par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu, bija jāietver kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Tieši pretēji, iepazīstoties ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma regulējumu, tirgus dalībnieku un tiesību speciālisti, kas šo regulējumu analizēja, uzskatīja, ka šāda komisijas maksa nav ietverama kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Līdz ar to nav šaubu, ka strīdus regulējums neatbilda tādām likuma kvalitātes prasībām, lai to uzskatītu par pietiekami skaidru.

Jāņem vērā, ka no 2016.gada 1.janvāra līdz pat 2016.gada 5.augustam nepastāvēja vienots viedoklis par to, vai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļa ir attiecināma arī uz kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) izmaksām. 2016.gada 5.augustā tika rīkota tikšanās starp Ekonomikas ministriju, Centru, nebanku kredītu devēju nozares dalībniekiem un Saeimas Juridisko biroju par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas interpretāciju. Pārsūdzētajā lēmumā šis fakts ir norādīts un analizēts, līdz ar to starp pusēm par to strīda nav.

Nekavējoties pēc šīs tikšanās pieteicēja nosūtīja vēstuli Centram, ar kuru apņēmas veikt visas nepieciešamās izmaiņas sistēmās, lai nodrošinātu atbilstošu maksu par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu). Tiesiskā valstī, kurā tiek respektēts tiesiskuma princips, nav pieļaujama situācija, kad sods tiek uzlikts par neskaidru tiesību normu pārkāpumiem, kā arī situācijā, kad pieteicēja pēc tam, kad diskusijas par piemērojamās tiesību normas saturu noslēdzās, nodrošināja atbilstību tās prasībām pat apstākļos, kad nepiekrita tās interpretācijai. Turklāt Centrs diskusiju laikā ar tirgus dalībniekiem nenorādīja uz iespējamu sodu piemērošanu un pieprasījumu atzīt pārkāpumu faktu par attiecīgo Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu piemērošanu laika posmā līdz brīdim (2016.gada 30.oktobrim), no kura pieteicēja apņēmas nodrošināt to piemērošanu saskaņā ar Centra prasībām.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2013.gada 22.janvāra sprieduma lietā *Camilleri v. Malta* 34.punktā ir atzinusi, ka no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.panta izriet tiesības no normatīvā akta teksta un nepieciešamības gadījumā no tiesu veiktās interpretācijas, uzzināt par kādiem nodarījumiem tiks piemērots kriminālsods, lai nepieļautu situācijas, kad formāli persona tiek sodīta saskaņā ar likumu, bet tiesību normas neskaidrības dēļ tai nemaz nebija iespējas apzināties darbību, kura būtu sodāma.

No pārsūdzētā lēmuma 3.4.punkta izriet, ka pašam Centram vismaz līdz pat 2016.gada augustam nebija skaidra Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanas kārtība, jo Centrs atzīst, ka iespējami divi dažādi aprēķini. Skaidrai tiesību normai nav iespējams šāds piemērošanas rezultāts. Pieteicējai nav saprotams, kāpēc tiek uzskatīts, ka tiesību norma ir bijusi skaidra pieteicējai, ja atsevišķos aspektos tā nav skaidra pašam Centram.

Līdz ar to secināms, ka pārsūdzētais lēmums neatbilst tiesiskās drošības (noteiktības) principam.

[3.4] Pieteicēja uzskata, ka Centrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir pieļāvis būtiskus procesuālos pārkāpumus. Proti, pieteicējai soda nauda tika piemērota nevis tādēļ, ka tā bija pieļāvusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļas un 8.panta 2.³daļas pārkāpumu, bet gan tādēļ, ka pieteicēja atteicās parakstīt Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.¹pantā noteikto rakstveida apņemšanos, jo Centra pārmetumus bija novērsusi.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.¹panta pirmā daļa noteic, ka rakstveida apņemšanās ir dokuments, ko pēc uzraudzības iestādes ierosinājuma paraksta komercprakses īstenotājs, apņemoties noteiktā termiņā novērst konstatēto pārkāpumu. Tātad rakstveida apņemšanās pēc būtības ir tiesisks līdzeklis, ar kura palīdzību tiek nodrošināts, ka komersants rīkosies atbilstoši tam, kā to vēlas Centrs.

Pieteicēja piekrita ievērot Centra veikto normu interpretāciju, kaut gan tās ieskatā attiecīgās strīdīgās normas ir iespējams interpretēt arī citādi. Pieteicēja neatzina pārkāpumu, kas ir rakstveida apņemšanās būtiska un neatņemama sastāvdaļa, jo ir pielikusi būtiskas pūles, lai noskaidrotu piemērojamo normatīvo aktu saturu un nodrošinātu tās komercdarbības likumību, rīkojoties kā krietns un rūpīgs saimnieks. Pieteicēja par to bija rakstveidā informējusi Centru. Līdz ar to pieteicēja nevis tikai rakstveidā apņēmas novērst Centra konstatēto pārkāpumu kaut kad nākotnē (kā to paredz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.¹panta pirmā daļa), bet pieteicēja to jau bija izdarījusi, izpildot licencē ietvertu nosacījumu (administratīvais akts ar nosacījumu).

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piekto daļu Centrs bija tiesīgs: 1) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā nodrošina komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām; 2) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā rakstveidā apņemas novērst konstatēto pārkāpumu saskaņā ar šā likuma 15.¹ pantu; 3) pieņemt lēmumu par lietas izbeigšanu, izsakot aicinājumu komercprakses īstenotājam turpmāk savā darbībā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Administratīvās lietas izskatīšanas laikā Centrs ietvēra pieteicējas licencē nosacījumu, kas paredzēja pieteicējai noteiktā termiņā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, kas arī tika veikts. Tas nozīmē, ka pēc tam Centrs nebija tiesības pieprasīt rakstveida apņemšanās parakstīšanu. Ja pat iestāde uzskatīja, ka bez nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas patērētāji nevarēs īstenot tiesību aizsardzību, šis lēmums varēja arī nebūt par soda piemērošanu, bet varēja tikt izraudzīti citi risinājumi, kas arī ļautu nodrošināt patērētājiem viņu tiesību aizsardzību. Konkrēta apmēra soda noteikšana nav vienīgais iespējamais risinājums.

Pastāvot šādiem apstākļiem, pieteicēja atteicās parakstīt Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.¹ pantā paredzēto rakstveida apņemšanos, jo šī tiesību institūta mērķis jau bija no pieteicējas puses izpildīts. Vienlaicīgi, parakstot minēto vienošanos, pieteicējai tad būtu jāatzīst, ka tā ir rīkojusies prettiesiski. Pieteicējas darbības atbilstība Centra prasībām jau bija nodrošināta, un komersanti vairs nevar apņemties novērst pārkāpumu, kurš vairs neeksistē un kurš ir novērsts ar citu tiesisku instrumentu palīdzību.

Pieteicēja uzskata, ka Centrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir rīkojies pretēji tiesiskuma principam.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmā daļa noteic, ka soda naudu personai var uzlikt tikai par īstenotu negodīgu komercpraksi, savukārt minētā panta otrā daļa nosaka, kādi apstākļi jāņem vērā un kas ir jāizvērtē, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru.

Pārsūdzētajā lēmumā nav atspoguļots Centra vērtējums atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta otrajai daļai. Taču, ja tas būtu darīts, būtu konstatēts, ka pieteicēja, tieši tāpat, kā tirgus dalībnieki, kuri parakstīja rakstveida apņemšanās, ir gan pārtraukti komercpraksi, kuru Centrs uzskatījis par prettiesisku, gan veikusi citas Centra noteiktās darbības.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitā daļa nosaka, ka uzraudzības iestāde lēmumu par negodīgu komercpraksi pieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, uzraudzības iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, skaitot no lietas ierosināšanas dienas.

No pārsūdzētā lēmuma 1.1.apakšpunkta redzams, ka Centrs administratīvo lietu pret pieteicēju uzsāka 2016.gada 16.jūnijā. Līdz ar to Centram bija pienākums līdz 2016.gada 16.decembrim pieņemt galīgo lēmumu pieteicējas administratīvajā lietā vai arī pieņemt lēmumu par šī termiņa pagarināšanu, ja Centram bija objektīvi iemesli šo termiņu pagarināt. Lēmums par termiņa pagarināšanu netika pieņemts. Tāpat līdz 2016.gada 16.decembrim arī netika pieņemts galīgais lēmums administratīvajā lietā. Tas tika pieņemts vienīgi 2017.gada

21.februārī. Tātad vairāk nekā divus mēnešus pēc tam, kad Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitajā daļā noteiktais termiņš jau bija beidzies.

Līdz ar to secināms, ka Centrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu. Pārsūdzētajā lēmumā nav sniegts pamatojums termiņa nokavējumam. Savukārt tiesa pati nevar un nedrīkst atrast attaisnojumu iestādes rīcībai, jo tiesai objektīvi nav zināms pamatojums termiņa kavēšanai.

Līdz ar to Centrs ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu, kas ir būtisks, jo Centrs nav sniedzis nekādu pamatojumu termiņa nokavējumam, kā arī nav motivējis Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta otrajā daļā noteikto nosacījumu ietekmi uz pārsūdzēto lēmumu un pārsūdzēto lēmumu pieņēmis nevis, lai novērstu likuma pārkāpumu vai atturētu no tā, bet gan sodītu par rakstveida apņemšanās neparakstīšanu.

[3.5] Pieteicēja uzskata, ka ņemot vērā iepriekš minēto, Centram nebija tiesiska pamata piemērot pieteicējai soda naudu. Vienlaikus, gadījumā, ja tiesa tomēr uzskatīs pretēji, pieteicēja norāda apsvērumus par to, ka piemērotais sods neatbilst tiesu praksē nostiprinātajiem principiem.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmā daļa noteic, ka uzraudzības iestāde ir tiesīga par negodīgu komercpraksi uzlikt komercprakses īstenotājam soda naudu līdz 10 procentiem no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne vairāk kā 100 000 *euro*. Tāpat ir noteikts, ka soda naudas apmērs ir nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenotāja veiktos pasākumus pārkāpuma novēršanai un zaudējumu atlīdzināšanai.

Pieteicēja uzskata, ka tai piemērotais sods ir nesamērīgs. To piemērojot ir pārkāpts patvaļas aizlieguma princips, kas ir cieši saistīts ar pamatojuma principu, kā arī konkrētajā gadījumā ir pārkāpts vienlīdzības princips. Centrs nav pamatojis, kā ir nonācis tieši pie šāda soda, kas apgrūtina pieteicējas iespējas loģiski analizēt sodu un saprast tā apmēra pamatojumu. Piemēram, kuri faktori ir bijuši noteicošie smagākam vai vieglākam sodam vai kā pārsūdzētajā lēmumā norādītie dati savstarpēji precīzi korelē, lai Centrs nonāktu pie noteikta soda apmēra. No pārsūdzētā lēmuma redzams, ka soda nauda nav arī samazināta kādu specifisku apstākļu (piemēram, pieteicējas rīcība pēc 2016.gada 5.augusta sanāksmes vai tiesiskā regulējuma neskaidrības dēļ).

Salīdzinoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2016.gada 28.decembra instrukcija Nr.218 paredz pārkāpumu un sodu gradāciju maksimālās likumā noteiktās sankcijas ietvaros, soda samazināšanas principus, ņemot vērā personas rīcību (piemēram, pārkāpums novērsts pirms lēmuma pieņemšanas) (*sk. www.fktk.lv sadaļu FKTK ieteikumi un vadlīnijas*). Tas nodrošina vienlīdzīgu un pārskatāmu pieeju, nevis tādu, kāda izraudzīta pārsūdzētajā lēmumā – bez vispārēja regulējuma vai vadlīnijām, pat neko skaidri nepamatojot attiecībā uz soda noteikšanu.

Savu iespēju robežās pieteicēja tomēr mēģināja atrast kopsakarības un atšķirības soda apmēra noteikšanā.

Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka pieteicējas it kā pieļautais pārkāpums ir sevišķi smags, taču nevienā normatīvā aktā nav noteikts šāds pārkāpuma novērtēšanas kritērijs. Pieteicēja neiebilst, ka pie tik lieliem sodiem, kādi paredzēti Negodīgas komercprakses aizlieguma

likumā, varētu pastāvēt šāds dalījums, tomēr, ja likumā nav noteikts šāds dalījums, iestāde to var paredzēt iekšējā normatīvā aktā, taču tas nepastāv šajā gadījumā, un pat, ja pastāvētu – iestādei ir pienākums vienveidīgi piemērot iekšējos normatīvos aktus (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-110/2004 12.punktu un 2012.gada 2.marta sprieduma lietā Nr.SKA-65/2012 8.punktu*).

No pārsūdzētā lēmuma nav saprotams, kādēļ pieteicējai ir piemērota tieši šāda apmēra soda nauda. Centrs nav ne izskaidrojis, ne pamatojis soda naudas piemērošanas nianšes. Lēmumā nav arī atspoguļots kā Centrs ir vērtējis Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otrajā daļā minētos soda piemērošanas kritērijus. Vēl vairāk, tieši ar tādu pašu pamatojumu citiem tirgus dalībniekiem piemēroti citādāki naudas sodi, lai gan pārkāpuma būtiskums un ilgums visu sodīto nozares komersantu gadījumā ir vienāds, bet atšķiras pagarinājumu skaits un aizdevumu summas, kas vairāk ir atkarīgs no patērētāju aktivitātes un izvēles, nevis no komersanta gribas.

No pārsūdzētā lēmuma var minēt, ka soda apmērs ir saistīts ar zaudējumu apmēru, jo visu sodīto komersantu gadījumā, izņemot AS „4 Finance” un pieteicējai, izvēlēta pieeja, ka soda un zaudējumu attiecība ir 1:15, bet AS „4 Finance” un pieteicējas gadījumā 1:30 (veselos skaitļos). Pēc tam lēmuma 10.punktā norādīts soda apmērs pret pieteicējas 2015.gada neto apgrozījumu bez jebkādas korelācijas ar iepriekš izdarītajiem aprēķiniem par patērētājam nodarītajiem zaudējumiem.

Centrs soda aprēķinu veidojis tādējādi, ka no sākuma noskaidrota vidējā aizdevuma summa ar atmaksu vienā maksājumā 2014. - 2016.gada pirmajā pusgadā, komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu pārsniegums reizēs vai procentos, pagarinājumu skaits 2016.gadā (neprecizējot periodu – 6 vai 9 mēneši, kā arī to, vai pagarina 2015. vai 2016.gadā slēgtu līgumu), iegūstot aptuvenos zaudējumus patērētājiem bez paskaidrojuma, kā tieši tas darāms. Centrs pieteicējai nav prasījis informāciju par to, cik faktiski uzņēmums ir ieņēmis vairāk līdzekļus, bet balstījies uz aptuvenu aprēķinu, nevis to, cik precīzi būtu bijis jāmaksā klientam, visus datus individualizējot atbilstoši komersanta sniegtajai informācijai.

Pieteicējai arī nav zināms, kuru no pārsūdzētajā lēmumā norādītajām alternatīvajām metodēm – 0,2 vai 0,25% dienas likmi – Centrs izmantojis, lai aprēķinātu zaudējumus, jo kā pieļaujamas norādītas abas, kas neliecina par tiesību normas skaidrību. Pieteicēja var pieņemt, ka atbilstoši secinātajam vidējā zaudējumu aprēķinā ieskaitīti arī sākotnēji bez maksas izsniegtie kredīti, tomēr jānorāda, ka šo kredītu pagarināšanas gadījumā kredīta kopējo izmaksu patērētājam pārsniegums noteikti būtu mazāks nekā parasti izsniedzamajiem kredītiem, lai tiem piemērotu vidējo pārsniegumu uz vidējo aizdevumu, no kā tālāk aprēķināt soda naudu.

Tā kā administratīvās lietas izskatīšanas laikā pieteicējai nebija zināma formula vai pieeja, kādu Centrs izmantos sodu noteikšanai, šādu informāciju pieteicēja nesagatavoja un neiesniedza. Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumu Nr.245 „Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai” (turpmāk – Noteikumi Nr.245) 28. un 28.¹punktu sniedzama dažāda statistiska informācija par aizdevumiem, un šīs informācijas sniegšanas formu apstiprina Centrs. Zaudējumu aprēķināšanas kontekstā, lai noteiktu soda apmēru, bija jāprasa citādāki dati un jānorāda šāda

pieprasījuma mērķis, lai komersants saprastu, vai datus sniedz statistikai vai kādu citu aprēķinu izdarīšanai.

Būtiska komponente zaudējumu apmēra noteikšanā bijusi pagarinājumu skaitam. Salīdzinot Centra pieņemtos, pēc pamatojuma praktiski identiskos lēmumus, identiskos faktiskajos apstākļos, nav saprotams, vai izmantoti 2016.gada pirmā pusgada dati vai pirmo deviņu mēnešu dati (pārsūdzētajā lēmumā dažādās vietās ir norādīti abi), kā arī tas, kāda pieeja izmantota pagarinājumu skaita noteikšanai: 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas tajā pašā gadā arī pagarināti, vai 2015. un 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas pagarināti 2016.gadā. Savukārt visiem citiem tirgus dalībniekiem varētu būt izmantoti citi dati – 2015. un 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas pagarināti 2016.gadā. Šis apstāklis ir būtisks, jo Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 8.panta 2.³ daļa neattiecas uz līgumiem, kas noslēgti pirms tās spēkā stāšanās (Civillikuma 3.pants). Tā, piemēram, no pārsūdzētā lēmuma par soda naudas piemērošanu SIA „ExpressCredit” 1.17.punkta izriet, ka šajā gadījumā Centrs varētu būt izmantojis pagarinājumu skaitu pēc vienas pieejas, bet pieteicējas gadījumā – pēc otras pieejas, kas ir ievērojami nelabvēlīgāka, kā rezultātā pieteicējas gadījumā pagarinājumu skaits ir nepamatoti lielāks.

Ja analizē sodu un zaudējumu proporcijas, kas visos gadījumos ir vienāda 1:15, izņemot divus gadījumus, kad tā ir 1:30, tad secināms, ka šāda pieeja ir pretrunā ar vienlīdzības principu, jo visus gadījumos bija jāizmanto vienāda pieeja tādēļ, ka visu sodīto komersantu pieeja, tiesiskie un faktiskie apstākļi bija identiski. Ja šādas pieejas piemērošanas gadījumā kādam soda apmērs pārsniegtu likumā noteikto, tad piemērotu sodu, kas nepārsniedz likumā noteikto maksimālo robežu. Pieteicēja šobrīd nevar spriest par pieejas pareizību jebkurā no gadījumiem.

Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētajā lēmumā bija jāanalizē un soda noteikšanā jāņem vērā pieteicējas rīcība attiecībā uz tiesību normas satura noskaidrošanu septiņu mēnešu garumā, rīcība pēc 2016.gada 5.augusta tikšanās, kā arī jāņem vērā tiesiskā regulējuma neskaidrības faktors un Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta otrajā daļā ietvertie kritēriji. Tā, piemēram, pieteicēja nav kavējusi lietas izskatīšanu, tieši otrādi – vairākkārt tikusies ar Centru un citu valsts iestāžu pārstāvjiem, un sniegusi Centram visu nepieciešamo informāciju. Pieteicēja nav slēpusi izdarīto pārkāpumu, tieši otrādi – kad Centrs sāka pieprasīt informāciju saistībā ar pieteicējas piemērotām kredīta atlikšanas (pagarināšanas) maksām, pieteicēja tās sniedza. Pieteicēja nav pārkāpusi rakstveida apņemšanos (jo tāda netika noslēgta, un likums neparedz obligātu tās izteikšanu). Pieteicēja pēdējo divu gadu laikā nav atkārtoti pieļāvusi negodīgu komercpraksi. Pieteicēja pēc savas iniciatīvas ir novērsusi pārkāpumu, pat pieņemot, ka ir noticis pārkāpums, proti, pieteicēja savās sistēmās ir nodrošinājusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma atbilstošas procentu maksas. Lai arī pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka tas ir ņemts vērā soda noteikšanā, tomēr nav skaidrs, cik daudz tas ir ietekmējis piemēroto sodu.

Centrs norāda, ka pārkāpums ildzis deviņus mēnešus, tomēr tikai 2016.gada 1.martā vēl pats Centrs sniedza citādākus skaidrojumus par tiesību norma tvērumu, un 16.maijā aicināja vērsties Ekonomikas ministrijā, lai turpinātu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas satura noskaidrošanu. Papildus tam pēc 2016.gada 5.augusta sanāksmes pieteicēja un Centrs vienojās par Centra prasību pakāpenisku ieviešanu, interpretējot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļu, tādējādi, ka nevis kredīta kopējās izmaksas nepārsniedz

0,25% dienā arī aizdevumiem virs 15 dienām, bet gan pati komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nepārsniedz 0,25% dienā. Līdz ar to nav pamats apgalvot, ka pārkāpums ildzis deviņus mēnešus un piemērojamā tiesību norma bijusi pilnīgi skaidra un saprotama. Ja pārkāpums bija tik acīmredzams, Centrs varēja uzsākt administratīvo lietu un piemērot sodu krietni ātrāk, tādējādi samazinot zaudējumus patērētājiem un tiesisko neskaidrību pieteicējai. Šie apsvērumi bija jāņem vērā, nosakot sodu, lai tas būtu samērīgāks faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, piemēram, neuzskatot, ka pārkāpums patiešām ilga deviņus mēnešus, bet gan mazāk, kā arī tiesību normas prasības nebija tik viennozīmīgas, lai par to neievērošanu piemērotu sodu.

Pieteicēja šobrīd nevar sniegt detalizētākus aprēķinus vai apsvērumus par soda noteikšanu, jo tai nav iespējams pilnībā saprast aprēķina metodiku, ko izmantojis Centrs, neizpildot savu pierādīšanas pienākumu, kas bija obligāti nepieciešams (Administratīvā procesa likuma 150.pants). Iestāde nevienā citā dokumentā pieteicējai nav darījusi zināmu soda aprēķina metodiku (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 25.jūnija spriedumu lietā SKA-294/2007*).

Tāpat pārsūdzētajā lēmumā soda nauda ir noteikta patvaļīgi, to nebalstot nekādā pieteicējai vai jebkurai citai trešajai personai izsekojamā un saprotamā pamatojumā. Pieteicējai piemērotā soda nauda neizriet no objektīviem un racionāliem apsvērumiem un rada arī vienlīdzības principa pārkāpumu. Tā kā pārkāpums jau bija novērsts un pirmajos septiņos tiesiskā regulējuma darbības mēnešos pastāvēja objektīvi atšķirīgi viedokļi par tiesību normu saturu, sods uzskatāms par nesamērīgu risinājumu.

[4] Centrs tiesā iesniegtajos paskaidrojumos norāda, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Attiecībā uz pieteikuma ietvertajiem argumentiem par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³ daļu piemērojamību un attiecināmību uz komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu papildus jau pārsūdzētā lēmuma 3.punktā un 4.2.apakšpunktā sniegtajai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³ daļu analīzei, Centrs, akcentējot savstarpējo viedokļu apmaiņas intensitāti un galvenos iestādes argumentus, norāda turpmāk minēto.

Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī un Centra ieskatā nepastāvēja šaubas par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³ daļas piemērojamību attiecībā uz kredīta termiņu atlikšanu (pagarināšanu). Savstarpēja viedokļu apmaiņa ar biedrību „Latvijas Alternatīvo finanšu Pakalpojumu asociācija” (turpmāk – Asociācija) notika gan pirms, gan pēc Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumu pieņemšanas. Taču līdz pat Asociācijas 2015.gada 9.decembra vēstulei, uz kuru Centrs sniedza atbildi 2016.gada 11.janvāra vēstulē, tieši un nepārprotami netika skarts jautājums par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikto kopējo kredīta izmaksu ierobežojumu attiecībā uz kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) maksām. Arī pārsūdzētā lēmuma 4.2.apakšpunktā ir norādīts, ka diskusija ar nozares pārstāvjiem un tos pārstāvošo Asociāciju ilgst jau kopš likuma grozījumu pieņemšanas dienas. Tāpat ir norādīts uz Asociācijai

adresētajām vēstulēm, kurās ir sniegts skaidrojums par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³ daļas piemērojamību.

Proti, vēstulē Centrs sniedza viedokli par Asociācijas izstrādāto vadlīniju par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma jauno normu interpretāciju (turpmāk – Vadlīnijas), kuru 4.lappuses 3.rindkopā teikts: „Tādējādi ņemot vērā PTAL 1.panta 9.punktā iekļauto definīciju, kā arī Patērētāju kreditēšanas noteikumu 6.punktā paredzēto, nosakot kredīta kopējās izmaksas patērētājam, neņem vērā šādas izmaksas: 1) maksājumus, ko patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi (nokavējuma procentus un līgumsodu); 2) maksājumus, kas kredīta devējam nav zināmi kredīta līguma noslēgšanas brīdī (piemēram, pagarināšanas maksas, parāda piedziņas izmaksas); 3) maksājumus par papildus pakalpojumiem, kurus patērētājam nav jāiegādājas obligāti, lai saņemtu kredītu.” Vēstulē Centrs uzsvēra, ka: „... norādītais kredīta izmaksu aprēķins aizdevumiem, kas sākotnēji noslēgti ar termiņu līdz 30 dienām un tikuši pagarināti, sākot ar 31.dienu nav atbilstošs PTAL 8.panta 2.³ daļā, proti, minētajiem aizdevumiem, sākot ar 15.dienu kredīta izmaksu maksimālais pieaugums likumā ir noteikts 0,2% dienā un arī pēc 30.dienas šis ierobežojuma apmērs nemainās. PTAL 8.panta 2.³ daļā noteiktais kredīta izmaksu pieauguma ierobežojums 0,25% apmērā dienā ir attiecināms tikai uz līgumiem, kas jau sākotnēji noslēgti uz termiņu, kas pārsniedz 30 dienas.”

Tāpat maksa par kredīta lietošanu pagarinātajā termiņā vai maksa par līguma grozījumu noslēgšanu ir vērtējamas kā kredīta izmaksas, un uz tām ir attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktie ierobežojumi.

2016.gada 17.februārī ar elektroniskā pasta starpniecību Centra Finanšu pakalpojumu uzraudzības daļas vadītājs A.Priedītis informēja kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus un nozari pārstāvošās asociācijas par Centra izstrādāto dokumentu ar atbildēm uz biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumiem (turpmāk – Dokuments), kas ir publicēts Centra mājaslapā http://www.ptac.uov.lv/sites/default/files/groziiumi_ptal_2015_kreditesana.pdf. Centrs uzskata, ka gan nozares dalībnieki, gan Asociācija bija informēti par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumiem, to piemērošanu.

Līdz ar to arī pieteicēja, kas ir Asociācijas biedre, bija informēta par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumu piemērošanu.

2016.gada 1.marta vēstulē Nr.3.3.-7-F-372/1401 Centrs vērsa Asociācijas uzmanību uz Centra kā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu uzraugošās iestādes tiesībām sniegt sabiedrībai savu redzējumu par šī likuma interpretāciju.

Attiecībā uz pieteikumā ietverto norādi par Ekonomikas ministrijas pārstāvja 2015.gada 20.maija Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē minēto, atbildot uz Asociācijas pārstāves uzdoto jautājumu, Centrs uzsver, ka jau vēstulē Centrs nesaskatīja pretrunas ar 2016.gada 11.janvāra vēstulē un Dokumentā pausto, proti, Centrs piekrita Asociācijas Vadlīnijām, ka līguma/vienošanās slēgšanas brīdī nezināmās izmaksas nav kredīta kopējās izmaksas. Savukārt attiecībā uz vienošanos par kredīta termiņa atmaksas pagarināšanu Centrs 2016.gada 1.marta vēstulē norādīja, ka: „... noslēdzot vienošanos par aizdevuma atmaksas termiņa pagarināšanu, izmaksas, kas saistītas ar aizdevuma lietošanu

pagarinātajā termiņā, kredīta devējam kļūst zināmas un saistošas, aprēķinot kredīta kopējo izmaksu pieauguma ierobežojumu.”

Tāpat attiecībā uz pieteikumā ietvertu norādi par Centra un Asociācijas starpā 2015.gadā notikušo neoficiālo Vadlīniju saskaņošanu, Centrs paskaidro, ka, caurskatot Asociācijas Vadlīniju saturu, Centrs nenorādīja uz kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) maksu ierobežojumiem, bet gan akceptēja Vadlīniju saturu attiecībā uz izmaksām, kas jāņem vērā kredīta kopējās izmaksās, konstatējot, ka tās ir izmaksas, kas tiek piemērotas kredīta izsniegšanas gadījumā, bet nevis kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) gadījumā. Šo viedokli Centrs ir norādījis arī Asociācijai adresētajā 2016.gada 1.marta vēstulē: „..paskaidrojam, ka Vadlīniju tekstā nav skaidri norādīts, ka pagarinājuma maksas neliek ņemtas vērā, tad, kad tās ir zināmas, proti brīdī, kad ar patērētāju ir noslēgta vienošanās par aizdevuma līguma termiņa pagarināšanu. Līdz ar to PTAC nepiekrīt Asociācijas viedoklim, ka ir mainījis savu nostāju šajā jautājumā vai ir saskaņojis pretēji Vēstulē minētajam.”

Papildinot jau iepriekš norādīto, Centrs vērš uzmanību uz to, 2016.gada 22.martā Centrs un Asociācija rīkoja tikšanos par pušu atšķirīgiem viedokļiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu interpretācijā.

Secīgi arī 2016.gada 16.maijā vēstulē Nr.3.3.-7-F-136/3229 Centrs sniedza Asociācijai papildu viedokli par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanu, ar kuru atkārtoti aicināja Asociāciju precizēt Vadlīnijas atbilstoši Dokumentā ietvertajiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas interpretācijas skaidrojumiem.

[4.5] Atsevišķi Centrs norāda, ka Asociācija 2015.gada 4.augustā ar elektroniskās saziņas starpniecību tika pastarpināti informēta par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³daļu piemērojamību attiecībā uz kredīta termiņu atlikšanu (pagarināšanu). Ņemot vērā aktīvo oficiālo un neoficiālo saraksti par iepriekš norādītajiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumiem, 2016.gada 5.augustā Ekonomikas ministrijas, Centra, nebanku kredītu devēju nozares dalībnieku un Saeimas Juridiskā biroja starpā tika rīkota tikšanās par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³daļu piemērojamību attiecībā uz kredīta termiņu atlikšanu (pagarināšanu).

Minētais liecina, ka Centra un nozares pārstāvju starpā ir bijusi aktīva komunikācija, sarakste, viedokļu apmaiņa, ne brīdī Centrs nav mainījis viedokli/nostāju par kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu attiecināmību uz kredīta termiņa pagarināšanas izmaksām. Tieši pretēji, Centrs nekonstatēja būtiskas neatbilstības Asociācijas Vadlīnijās, tomēr Asociācija tika aicināta precizēt Vadlīnijas attiecībā uz vienošanām par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu). Centrs uzsver, ka Asociācijas izstrādātās Vadlīnijas tieši un nepārprotami neparedz, ka kopējo kredīta izmaksu ierobežojumi nebūtu attiecināmi uz kredīta atlikšanas (pagarināšanas) izmaksām, līdz ar to Centrs nevarēja paredzēt, ka Vadlīniju 4.lappuses 3.rindkopa varētu tikt interpretēta plašāk. Atkārtoti Centrs uzsver, ka pagarinot kredīta līgumu, izmaksas par kredīta termiņa atlikšanu ir zināmas un iekļaujamas pagarināšanas līguma kopējās izmaksās. Vadlīnijās nav neviena jautājuma vai piemēra, kā aprēķināt maksimāli pieļaujamus limitus līguma pagarināšanas gadījumā. Līdz ar to pieteikumā ietvertie argumenti par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumu interpretāciju, piemērošanu, nozares pārstāvju un Centra savstarpējo informācijas apmaiņu ir nepamatoti.

Centrs norāda, ka pieteicēja nevarēja tiesiski paļauties, ka neoficiālās viedokļu apmaiņas laikā (elektroniskās sarakstes formā starp Asociāciju pārstāvošo pilnvaroto personu un Centra Finanšu pakalpojumu uzraudzības daļas vadītāju A.Priedīti) Centrs akceptēja Asociācijas viedokli par kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu attiecināmību uz kredīta termiņa atlikšanas jeb pagarināšanas izmaksām.

[4.2] Attiecībā par pieteicējas argumentiem par gada procentu likmes aprēķinu, kurā ietveramas komisijas maksas par kredīta atlikšanu, bet ne to iekļaušanu kredīta kopējās izmaksās, jo Noteikumi Nr.1219, ne arī uz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdi spēkā esošie Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumi Nr.691 „Noteikumi par patērētāja kredītēšanu” (turpmāk – Noteikumi Nr.691) tieši nenorāda uz komisijas maksas par kredīta atlikšanu ietveršanu kredīta kopējās izmaksās, Centrs paskaidro turpmāk minēto.

Gada procentu likmei cita starpā ir jāaprēķina kredīta kopējās izmaksas, uz ko sniegta atsauce Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, nav pamats tam, lai pieteicēja, interpretējot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma piemērošanu, atsauktos uz Noteikumu Nr.1219 prasībām, kas attiecas uz gada procentu likmes aprēķināšanu. Līdz ar to Centrs paskaidro, ka interpretējot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļu, nav pamats apšaubīt, ka uz komisijas maksām par kredīta pagarināšanu nebūtu attiecināmi kredīta kopējo izmaksu ierobežojumi, jo šīs izmaksas ietilpst kredīta kopējās izmaksās, par ko Centrs ir norādījis pārsūdzētā lēmuma 3.punktā ietvertajā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma tiesību normu analīzē.

Centra ieskatā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļa ir skaidra un nepārprotama. Pretējā gadījumā jebkurš varētu atsaukties uz tiesību normas neskaidrību un neievērot normatīvo aktu.

Savukārt pieteicēja ir atsaukusies uz Direktīvu Nr.2008/48/EK. Centrs, caurskatot EK Vadlīniju 3.1.apakšpunktu, secina, ka, skaidrojot Direktīvas Nr.2008/48/EK 3.panta (g) apakšpunktu, Eiropas Komisija ir norādījusi, ka kredīta kopējās izmaksās ietveramas arī jebkādas zināmas vai paredzamas komisijas maksas (tostarp procentu maksājumi, komisijas maksas, administratīvās izmaksas u.tml.) izņemot izmaksas par notāru pakalpojumiem.

Centram nav saprotams, kādēļ pieteicēja pieņēmusi, ka EK Vadlīnijās sniegtais skaidrojums par kredīta kopējo izmaksu saturu un atsevišķu izmaksu piesaisti gada procentu likmes aprēķinam, ir attiecināms arī uz vienošanās par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu). Minētās EK Vadlīnijas pēc būtības neskaidro jautājumu par izmaksu par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu) iekļaušanu kredīta kopējās izmaksās. Centrs paskaidro, ka attiecībā pret pieteicēju piemērojams Latvijas Republikas normatīvo aktu regulējums un attiecīgo tiesību normu interpretācija. Līdz ar to pieteikumā ietvertie argumenti par gada procentu likmes aprēķinu, kurā ietveramas komisijas maksas par kredīta atlikšanu, bet ne to iekļaušanu kredīta kopējās izmaksās, ir nepamatoti.

[4.3] Pieteikumā pieteicēja sniegusi viedokli par īstenoto komercpraksi un tās atbilstību Negodīgas komercprakses aizlieguma likumam, kā arī ietvērusi argumentus par pārsūdzētā lēmuma neatbilstību tiesiskās drošības (noteiktības) principam.

Atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajai daļai Centrs, ievērojot administratīvajā lietā esošos faktiskos apstākļus, pieļauto pārkāpumu, tā būtiskumu un ietekmi patērētāju kolektīvajām interesēm, ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus lēmumus,

tādējādi nodrošinot augstu patērētāju interešu aizsardzības līmeni. Pieņemot vienu vai vairākus augstāk minētajā tiesību normā noteiktos lēmumus, Centram ir pienākums ievērot administratīvā procesa principus (tostarp tiesiskuma, tiesību normas saprātīgas piemērošanas, samērīguma); rīkoties tiesību normās dotā pilnvarojuma ietvaros un tam piešķirto publisko varu īstenot atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim – patērētāju tiesību aizsardzībai.

Savukārt attiecībā par Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktā ietvertajām Centra tiesībām ierosināt komercprakses īstenotajam rakstveidā apņemties novērst pārkāpumu, iesniedzot rakstveida apņemšanos, Centrs norāda, ka aicinājums iesniegt rakstveida apņemšanos ir Centra tiesības nevis pienākums. Tāpat, ņemot vērā konkrētas administratīvās lietas ietvaros esošus apstākļus, Centrs ir tiesīgs izvērtēt, vai aicināt uzņēmumu labprātīgi novērst pārkāpumu, rakstveidā apņemties, vai, neveicot nevienu no iepriekš minētajām darbībām, pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, kas minēti Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotajā daļā. Konkrētajā gadījumā Centrs izmantoja Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajā daļā norādītās tiesības attiecībā pret pieteicēju, aicinot rakstveidā apņemties novērst pārkāpumu, tādējādi atzīstot vainu pārkāpumā.

Vienlaikus Centrs paskaidro, ka komercprakses īstenotāja iesniegta rakstveida apņemšanās, vai iestādes pieņemtais lēmums ir vienīgais tiesiskais pamats kā patērētājiem, kurus ir skāris komersanta (pieteicējas) izdarītais pārkāpums, ir iespējams īstenot savu tiesību aizsardzību, vēršoties pie kredīta devēja (pieteicējas) ar prasību veikt pārrēķinu un atmaksāt nepamatoti ieturētos naudas līdzekļus. Neskatoties uz to, ka grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī un pārkāpums attiecībā pret jaunajiem klientiem tika novērsts tikai pēc vairāk kā 9 mēnešiem, Centra aicinājums rakstveidā apņemties novērst pārkāpumu, bija uzskatāms par iestādes īpašu pretimnākšanu pret pieteicēju.

Pārsūdzētajā lēmumā ir sniegts racionāls lēmuma pamatojums, ievērojot Centra kompetenci regulējošos normatīvos aktus, uzraudzībā esošos normatīvos aktus un tajos noteiktos mērķus uzraudzības īstenošanai, kā arī faktisko apstākļu analīze kontekstā ar konkrēto patērētāju tiesību nozares regulējumu. Pārsūdzētā lēmuma 4. un 9.punktā ir pamatots un pierādīts pieteicējas pieļautais Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 6.panta pārkāpums, līdz ar to Centrs atkārtoti nepamato pieļautā pārkāpuma būtiskumu un ietekmi, kas pierādīti ar konkrētiem aprēķiniem jeb patērētājiem radītiem zaudējumiem konkrētā apmērā. Pirms pieteicējas pieļautā pārkāpuma būtiskuma un ietekmes izvērtēšanas Centrs, balstoties uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas rādītājiem, kā arī administratīvās lietas ietvaros esošajiem datiem par komisijas maksas par kredīta atlikšanu apmēriem, veica pieteicējas iespējami patērētājiem radīto zaudējumu aprēķinu, kurā norādītais zaudējumu aprēķins balstīts uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas datiem laika posmā no 2014.gada līdz 2016.gada 1.pusgadam (ieskaitot) un vidējo izsniegto kredīta summu 237,98 *euro* apmērā. Centrs norāda, ka vidējā kredīta summa ir mazāka nekā 2016.gada 1.pusgada izsniegtā vidējā kredīta summa (vidējā kredīta summa ar atmaksu vienā maksājumā bija 257,30 *euro*). Ņemot vērā minēto un pieteicējas sniegto informāciju par pagarinājumu skaitu (kopā 88 279), aprēķināmie iespējamie patērētājiem radītie zaudējumi par laiku no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 26.oktobrim kopā ir 1 703 582,89 *euro*.

Attiecībā par pieteicējas veiktajām darbībām patērētāju informēšanā par kredīta termiņa atlikšanas izmaksām Centrs norāda, ka patērētāji nevarēja zināt, ka pieteicējas piemērotās izmaksas par kredīta termiņa atlikšanu neatbilst normatīvajiem aktiem. Apgalvojums, ka patērētājs ir tiesīgs izlemt slēgt, vai neslēgt kredītēšanas līgumu, tāpat arī pagarināt, vai nepagarināt jau esošu kredītēšanas līgumu, ņemot vērā kredīta atlikšanas komisiju izmaksu apmērus, ar pieteicēju ir prettiesisks, jo kredīta devēja tāpat kā jebkura pakalpojumu sniedzēja pienākums ir sniegt patiesu un pilnīgu informāciju patērētājam par piedāvāto pakalpojumu, cita starpā patērētājs paļaujas uz pakalpojuma sniedzēju – kredīta devēju – pieteicēju, ka tās īstenotā komercprakse ir tiesiska un atbilstoša normatīvajiem aktiem.

Vienlaikus pieteikumam pievienotie viedokļi ir vērtējami kritiski, ņemot vērā, ka tos ir lūgusi sniegt Asociācija un tie nepierāda pieteicējas viedokļa pamatotību.

Vienlaikus Centrs norāda, ka pārsūdzētā lēmuma 4., 6. un 7.punktā Centrs ir sniedzis pieteicējas pieļautā pārkāpuma un soda naudas apmēra pamatojumu un pieteicējai ar pārsūdzēto lēmumu piemērotā soda nauda ir pamatota un samērīga attiecībā pret tās pieļauto pārkāpumu.

[4.4] Attiecībā par pieteikumā ietverto norādi par Centra pieļauto procesuālo termiņu nokavējumu, Centrs paskaidro, ka Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitā daļa ir neatraujami saistīta ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piekto daļu, kas nosaka: „Valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.” Centrs norāda, ka Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitā daļa neparedz iestādei pienākumu īpaši paziņot par lietas pagarināšanu, tāpat nenosaka formu, kādā tas darāms. Centrs savā darbībā ir ievērojis Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piekto daļu, ir īstenojis taisnīgu procedūru saprātīgos termiņos, par ko īpaši liecina aktīvā lietas izskatīšana, savstarpējā rakstiskā komunikācija, tostarp iestādes pretimnākšana attiecībā uz informācijas iesniegšanas termiņu pagarinājumiem.

Līdz ar to Centrs norāda, ka pieteikumā ietvertais arguments par procesuālā termiņa nokavējumu nav pamatots.

[4.5] Pieteikumā sniegts argumentēts viedoklis par pieteicējai piemērotās soda naudas pamatotību un samērīgumu, kā arī pausts viedoklis par pārkāpuma būtiskuma pakāpes un soda naudas noteikšanas kritērijiem.

Pārsūdzētā lēmuma 4., 6. un 8.punktā Centrs ir sniedzis pieteicējas pieļautā pārkāpuma un soda naudas apmēra pamatojumu.

Centrs paskaidro, ka soda naudas apmēra noteikšanai pārsūdzētajā lēmumā tika ņemti vērā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmajā un otrajā daļā norādītie kritēriji, ņemot vērā Centra 2016.gada 5.februāra vadlīnijās Nr.3 „Vadlīnijas Reklāmas likumā un Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteikto labprātīgo darbību piedāvāšanai un lēmumu pieņemšanai” noteiktos kritērijus soda naudas noteikšanai pēc pārkāpuma smaguma, pārkāpuma veida/rakstura, reklāmas izplatīšanas apjoma un ilguma, radītās ietekmes, kā arī lēmuma adresāta loma un pārkāpuma izdarīšanas apstākli. Proti, nosakot soda naudas apmēru, Centrs ņem vērā, vai komercprakses īstenoātājs ir pats pārdevējs, pakalpojuma sniedzējs vai ražotājs, vai arī persona, kura rīkojas komercprakses īstenoātāja vārdā vai uzdevumā. Savukārt,

vērtējot pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, tiek ņemti vērā apstākļi, vai lēmuma adresātam bija iespēja nodrošināt normatīvo aktu, par kuru pārkāpšanu paredzēta atbildība, ievērošanu, vai veikti nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu šo normatīvo aktu ievērošanu. Tāpat atbilstoši vadlīnijām Centrs, pieņemot lēmumu, ņem vērā atbildību raksturojošos kritērijus, adresāta mantisko stāvokli un visbeidzot vērtē to, kāds soda naudas apmērs nodrošinās mērķu sasniegšanu.

Līdz ar to pieteicējai ar pārsūdzēto lēmumu piemērotā soda nauda ir pamatota un samērīga attiecībā pret tā pieļauto pārkāpumu.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā norādītos argumentus. Tiesas sēdē atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Centra pārstāve pieteicējas pieteikumu neatzina, minot pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietvertos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicēja sodīta par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļas un 2.³ daļas pārkāpumu.

[8] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļā noteikts, ka patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteikts, ka par šā panta 2.² daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,55 procentus dienā no kredīta summas no pirmās līdz septītajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot), 0,25 procentus dienā no kredīta summas no astotās līdz četrpadsmitajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot) un 0,2 procentus dienā no kredīta summas, sākot ar piecpadsmito kredīta izmantošanas dienu. Līgumos, saskaņā ar kuriem kredīts atmaksājams pēc pieprasījuma vai kuros kredīta izmantošanas termiņš pārsniedz 30 dienas, par šā panta 2.2 daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,25 procentus dienā no kredīta summas. Kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam nepiemēro tādiem patērētāju kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu.

Ar minētajām tiesību normām likumdevējs ir noteicis kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam, lai, aizsargājot patērētāja tiesības, šādas izmaksas būtu noteiktas samērīgas un atbilstošas.

[9] Centrs 2016.gada 22.jūnijā veiktajā pārbaudē pieteicējas distances pakalpojuma sniegšanas vietā www.ondo.lv konstatēja, ka pieteicēja piedāvā kreditēšanas līguma pagarināšanu (kredīta termiņa atlikšanu) par komisijas maksu, kas vairākkārt pārsniedz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktās izmaksas. Par minētajiem apstākļiem lietā nav strīda.

Lietā ir strīds par to vai jēdziens „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” aptver arī komisijas maksu par līguma termiņa pagarinājumu jeb pagarinājuma maksu.

[10] Jēdziena „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” definējums ir ietverts Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā.

Minētajā tiesību normā noteikts, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam ir visas izmaksas, tajā skaitā procenti, komisijas nauda, nodevas un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu un kas ir kredīta devējam zināmi (izņemot zvērināta notāra izmaksas). Kredīta kopējās izmaksās iekļauj arī izmaksas par papildu pakalpojumiem saistībā ar kreditēšanas līgumu, tajā skaitā apdrošināšanas prēmijas, ja papildu pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, lai saņemtu kredītu vai lai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Ja kredīta atmaksa nodrošināta ar nekustamo īpašumu vai kredīta mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, kredīta kopējās izmaksās patērētājam iekļauj arī īpašuma vērtēšanas izmaksas, ja šāda vērtēšana ir vajadzīga kredīta saņemšanai, bet neietver maksu, kas saistīta ar nekustamā īpašuma ierakstīšanu un ar to saistīto tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā.

Tādējādi kredīta kopējās izmaksas patērētājam atbilstoši minētās tiesību normas pirmajam teikumam ir visas izmaksas, kuras kredīta devējam ir zināmas, tostarp komisijas nauda, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu, izņemot zvērināta notāra izmaksas.

[11] Pieteicēja pieteikumā, skaidrojot jēdziena „pagarināšanas komisija” saturu, norāda, ka tā ir maksa, kas tiek piemērota gadījumos, kad kredīts noteiktajā termiņā netiek atmaksāts. Tad, saņemot patērētāja iesniegumu ar lūgumu pagarināt saistību izpildes termiņu, par šādu pakalpojumu patērētājs maksā komisijas maksu. Proti, šāda komisija tiek piemērota gadījumos, kad līgums noslēgts uz konkrētu termiņu, bet patērētājs vēlas šo termiņu pagarināt.

Izvērtējot „pagarināšanas komisijas” tiesisko dabu, atzīstams, ka tā ir kreditēšanas līguma grozījumu noslēgšanas komisijas maksa.

Kreditēšanas līguma pagarināšana ir kreditēšanas līguma pārgrozīšana Civillikuma 1403. un 1511.panta izpratnē. Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu vienošanās par līguma grozīšanu (tajā skaitā par līguma pagarināšanu) arī ir līgums un tās noslēgšanai jāievēro vispārējie noteikumi par līgumiem. Proti, tas ir tiesisks darījums, vienošanās par iepriekš noslēgta tiesiska darījuma pārgrozīšanu, uz kuru vienlīdz attiecināmas normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktās prasības.

Kreditēšanas līguma pārgrozījumu noslēgšanas brīdī kredīta devējam kļūs zināmas (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkta izpratnē) patērētāja izmaksas par šādu

līguma pārgrozīšanu – komisijas maksa par kreditēšanas līguma grozījumu noslēgšanu par kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu.

Nemot vērā, ka saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktu kredīta kopējās izmaksas patērētājam ietilpst komisijas naudas, tostarp komisijas nauda par līguma noslēgšanu, tad nav tiesiska pamata atšķirīgi vērtēt komisijas naudu, kas patērētājam jāmaksā noslēdzot kreditēšanas līguma grozījumus par līguma termiņa pagarināšanu.

Tādēļ atzīstams, ka „pagarināšanas komisija” ir komisijas maksa, kas kredīta devējam kļūs zināma attiecīgu līguma pārgrozījumu noslēgšanas brīdī, tā ietilpst kredīta kopējās izmaksas patērētājam un ir ņemama vērā, izvērtējot kredīta kopējo izmaksu patērētājam samērīgumu un atbilstību godīgai darījumu praksei atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktajiem kritērijiem.

[12] Lietā nav strīda par to, ka kreditēšanas līguma pagarināšana nav līguma pārjaunojums (neatbilst Civillikuma 1867., 1875.panta 1.punkta prasībām), vienojoties par kreditēšanas līguma pagarināšanu, netiek atcelta iepriekšējā saistība. Tādēļ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktās maksimālās izmaksas nav piemērojamas, bet tiesību normā noteiktie kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi ir piemērojami atbilstoši tekošajam sākotnējā līguma termiņam.

[13] Šā sprieduma 8. un 10.punktā minētās tiesību normas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā iekļauts ar 2015.gada 28.maija grozījumiem, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Izvērtējot minēto Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumu likumprojekta (Nr.109/Lp12) anotāciju, kā arī Saeimas sēžu un atbildīgās komisijas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas dokumentus (sk. www.saeima.lv), konstatējams, ka likumprojekta sākotnējā redakcija atšķiras no pieņemtās redakcijas un termins „kredīta kopējo izmaksu patērētājam” sākotnēji nav bijis iekļauts likumprojektā. Tādēļ likumprojekta anotācijā tā saturs nav izklāstīts. Termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” definējums iekļauts likumprojektā trešajā lasījumā. Taču ne Saeimas 2015.gada 28.maija sēdē, izskatot minēto likumprojektu 3.lasījumā, ne arī citā likumprojekta dokumentācijā, tostarp iesniegtajos priekšlikumos, nav atspoguļoti apsvērumi par šā termina saturu, tā tvērumu, par to Saeimas 2015.gada 28.maija sēdē nav bijušas diskusijas.

Pieteicējas pieteikumā norādītā diskusija atbildīgās komisijas Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē un Ekonomikas ministrijas pārstāvja paustais apstiprinājums par kredīta kopējām izmaksām, kā izmaksām, kas kredīta devējam ir zināmas uz līguma noslēgšanas brīdi, neaptver jautājumu par kreditēšanas līguma grozījumiem, tā termiņa pagarinājumu un attiecīgi arī patērētāja maksājamo komisijas maksu par šādu kreditēšanas līgumu grozījumu noslēgšanu.

Papildus norādāms, ka arī Direktīvā Nr.2008/48/EK nav regulēts jautājums par kreditēšanas līguma grozījumiem attiecībā par termiņa pagarināšanu un piemērojamām komisijas maksām, it īpaši ne tādā izpratnē, kā tas tiek piemērots Centra konstatētajā pieteicējas īstenotajā praksē.

Pieteicēja pieteikumā atsaucas uz Eiropas Komisijas vadlīnijām Direktīvas 2008/48/EK piemērošanai (*Guidelines on the application of Directive 2008/48/EC (Consumer Credit Directive) in relation to costs and the Annual Percentage Rate of charge*, sk. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2012/EN/10102-2012-128-EN-F1-1.PDF>).

Kredīta kopējās izmaksas ir skaidrotas Vadlīniju 3.punkta 3.1.apakšpunktā „Kredīta kopējo izmaksu definīcija”. Šajā Vadlīniju daļā nav skaidrota ar kreditēšanas līgumu saistīto grozījumu izmaksu daba un to attiecināmība uz kredīta kopējām izmaksām. Pieteicēja pieteikumā atsaucas uz 3.punkta 3.2.punktā „Kredīta kopējo izmaksu aprēķināšana GPL aprēķināšanai” sniegto skaidrojumu par izmaksām, kas nav iekļaujamas kopējās kredīta izmaksās, pieteikumā minot 3.2.apakšpunktā pirmo izņēmumu. Visupirms norādāms, ka pieteikumā ir ietverts nekorekts minētā izņēmuma tulkojums. Proti, Vadlīniju 3.2 apakšpunkta otrajā rindkopā ir norādīts, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/48/EC 19.panta 2.punkta 1.daļu un 19.panta 3.punktu gada procentu likmes aprēķināšanai kredīta kopējās izmaksās neietver maksu par pirmstermiņa atmaksu, par kredīta anulēšanu un par izmaiņām kredītliguma noteikumos pēc patērētāja iniciatīvas. Vadlīniju 3.2 apakšpunkta otrās rindkopas pirmajā izņēmumā nav minētas izmaiņas kredītliguma termiņos.

Otrkārt, kā minēts iepriekš, Direktīvas 2008/48/EC regulējums neaptver jautājumu par kredītliguma termiņa pagarināšanu un attiecīgi neregulē jautājumu ne par kredīta kopējām izmaksām patērētājam saistībā ar kreditēšanas līguma pagarināšanu, ne arī gada procentu likmes aprēķināšanas kārtību. Minētais vienlīdz attiecināms uz Vadlīniju 3.2.apakšpunkta otrajā rindkopā sniegto Direktīvas 19.panta 2.punkta pirmās daļas un 3.punkta otrās daļas interpretāciju.

[14] Pieteicēja pieteikumā, atsaucoties uz Noteikumiem Nr.1219 uzskata, ka kredīta pagarināšanas komisijas maksa nav jāietver kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo tā iepriekš netika ietverta gada procentu likmju aprēķinos. Pieteicējas ieskatā gada procentu likmes aprēķināšana būtu tieši attiecināma uz dienas procentu likmi. Līdzīgā argumentācija pausta Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docenta Dr.iur. V.Mantrova atzinumā (*lietas 141.-145.lapu*).

Kredīta kopējo izmaksu patērētājam definīcija (analoģiska Patērētāju likuma 1.panta 9.punktam) bija ietverta arī Noteikumu Nr.1219 2.2.apakšpunktā.

Proti, Noteikumos Nr.1219 bija noteikti kritēriji kredīta kopējo izmaksu noteikšanai, kas attiecināmi tikai uz gada procentu likmes aprēķināšanu. Turklāt identiski noteikumi ir iekļauti arī šobrīd spēkā esošajos Noteikumos Nr.691.

Noteikumu Nr.1219 6.punkts noteica, ka, lai aprēķinātu gada procentu likmi, nosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam. Aprēķinot kredīta kopējās izmaksas patērētājam, neņem vērā jebkurus maksājumus, ko patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi un maksājumus, ko patērētājs maksā, iegādājoties precī vai pakalpojumu, izņemot pirkuma cenu, neatkarīgi no tā, vai darījums notiek skaidrā naudā, vai izmantojot kredītu. Savukārt Noteikumu Nr.1219 7.punkts paredzēja, ka izmaksas,

kas saistītas ar tā konta uzturēšanu, kuru izmanto maksājumu veikšanai un kredīta izmaksai, kā arī izmaksas par norēķinu līdzekli, kas izmantots maksājumu veikšanai un kredīta izmaksai, un citas izmaksas, kas saistītas ar maksājumu veikšanu, iekļauj kredīta kopējās izmaksās patērētājam, izņemot gadījumu, ja konta atvēršana ir brīvprātīga un konta izmaksas ir skaidri un atsevišķi norādītas kreditēšanas līgumā vai citā ar patērētāju noslēgtā līgumā.

[15] Attiecībā par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴ daļā lietoto terminu „jebkuri ar kredītu saistītie izdevumi” norādāms, ka šā termina saturs ir atklāts minētajā tiesību normā, proti, ka tie ir visu patērētāja maksājumu, kas saistīti ar kredītu, summa, tostarp aptverot arī maksājumus, kas saistīti ar kredīta līguma izpildi – procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanas un citi maksājumi.

Minētajā tiesību normā noteikts, ka patērētāja kreditēšanas līgumā, kurš paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summa, tajā skaitā procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanu un citu ar kredīta līguma izpildi saistīto maksājumu summa, nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu. Šis noteikums neattiecas uz:

1) kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

2) līgumiem par pārsnieguma kredītu;

3) līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu.

[16] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka negodīga komercprakse ir aizliegta. Komercprakse saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.panta pirmā daļas 2.punktu ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saista ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir komercprakses īstenotāja Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma izpratnē un tai ir saistošs likumā noteiktais negodīgas komercprakses aizliegums.

Kreditēšanas līguma pagarināšana kā kreditēšanas līguma pārgrozīšana ir atzīstama par komercdarījumu Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē.

Termina „jebkuri ar kredītu saistītie izdevumi” saturs aptver arī termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” saturu, tādēļ komisijas maksas, tostarp komisijas maksa par līguma termiņa pagarināšanu, ietilpst abu minēto terminu saturā.

[17] Saskaņā ar Negodīgas komercprakses 4.panta otrās daļas 1.punktu komercprakse ir negodīga, ja tā neatbilst profesionālajai rūpībai un būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski

negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar.

Profesionālajai rūpībai neatbilstoša komercprakse saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 6.pantu ir komercprakse, kas netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispārārtīgai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam.

Par patērētāja ekonomisko rīcību būtiski negatīvi ietekmējošu uzskata tādu komercpraksi, kura būtiski mazina patērētāja iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un kuras rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

Par patērētāja pieņemtu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma 7.panta otrās daļas 1.punktu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības.

No minētajām tiesību normām izriet, ka, vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, nav obligāts nosacījums, ka patērētājam līgums ir jānoslēdz. Pietiek vien, ja komercprakses ietekmē patērētājs pieņem lēmumu iegādāties precī, vai saņemt pakalpojumu vai atturēties no šādas rīcības, kā arī pieņem lēmumu iegādāties to uz konkrētiem noteikumiem, jo tikai pēc konkrēta lēmuma pieņemšanas patērētājs rīkojas, uzsākot preces vai pakalpojuma iegādes darbības, apmeklējot pakalpojuma sniegšanas vietu vai pakalpojuma sniedzēja mājaslapu un tml. Konkrētā patērētāja rīcība jau ir atzīstama par komercprakses sekām, kuras ietvaros var tikt ietekmēta arī patērētāja ekonomiskā rīcība.

Tiesa atzīst par pamatotu Centra secinājumu, ka pieteicēja, piedāvājot patērētājiem kredītu termiņa atlikšanas (pagarināšanas) iespēju ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļai neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā, kas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļu ir īstenojusi profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, kura būtiski negatīvi ietekmē patērētāja rīcību.

Kā norādīts pārsūdzētajā lēmumā, patērētāji var pamatoti sagaidīt, ka nozares profesionālis, kuram ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, rīkosies labā ticībā un ievēros visu tai saistošo normatīvo aktu prasības.

Taču, piedāvājot patērētājiem pagarināt kredīta termiņu, maksājot komisijas maksu, kas neatbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktajām kredīta kopējām izmaksām dienā, kas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² daļu, pieteicēja ir rīkojusies neatbilstoši godīgai tirgus praksei un labas ticības principam. Šāda pieteicējas īstenota komercprakse pārsūdzētajā lēmumā pamatoti ir atzīta par profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi.

Pārsūdzētajā lēmumā ir atspoguļots Centra konstatējums, ka pieteicēja 2016.gada pirmajā pusgadā ir veikusi 88 279 pagarinājumus, kas ir 20% no visu nebanku kreditētāju veiktajiem pagarinājumiem distances kredītiem 2016.gada pirmajā pusgadā (sk. pārsūdzētā lēmuma 6.punktu). Tādēļ atzīstams, ka izskatāmajā gadījumā Centrs ir ne tikai konstatējis potenciāli

iespējamo patērētāju apjomu, kuru ekonomiskās intereses varēja ietekmēt pieteicējas īstenotā komercprakse, pieņemot lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, bet ir konstatējis ievērojamu apjomu jau noslēgtu šādu darījumu, kādus patērētājs visdrīzāk nebūtu noslēdzis, ja būtu informēts par pieteicējas piedāvājuma prettiesiskumu.

Norādāms, ka jautājumu risināšana līgumisko attiecību ietvaros atbilstoši iepriekš aplūkotojām Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma tiesību normām ir uzskatāma par negodīgu komercpraksi, ja šādu jautājumu risināšanā patērētājam tiek piedāvāti prettiesiski, tiesību normām neatbilstoši līguma noteikumi.

[18] Pieteicēja pieteikumā norāda, ka pārsūdzētais lēmums neatbilst tiesiskās drošības (noteiktības) principam, jo piemērotais tiesiskais regulējums – Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļa – nav pietiekami skaidrs, un, līdzīgi kā pieteicēja, minēto tiesību normu interpretējuši gan citi tirgus dalībnieki (nebanku kreditori), gan arī tiesību zinātnieki.

No lietas materiāliem konstatējams, ka Latvijas Nebanku kredītdevēju asociācija, kuras biedrs ir pieteicēja, 2015.gada 10.decembrī ir vērsusies Centrā, lūdzot sniegt skaidrojumu saistībā ar Latvijas Nebanku kredītdevēju asociācijas izstrādātajām vadlīnijām par grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Ar 2016.gada 11.janvāra vēstuli Nr.3.3.-7-F-372/184 Centrs ir sniedzis atbildi uz minēto vēstuli, cita starpā norādot: „...ja patērētājs vēlas pagarināt līgumā norādīto kredīta atmaksas termiņu un kredīta devējs tam piekrīt, tad maksa par kredīta lietošanu pagarinātajā termiņā vai maksa par līguma grozījumu noslēgšanu ir vērtējama kā kredīta izmaksas un uz tām ir attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļā noteiktie ierobežojumi.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka tiek pagarināts sākotnējā līguma kredīta atmaksas termiņš, piemērojamie izmaksu ierobežojumi attiecināmi atbilstoši tekošajam sākotnējā līguma termiņam...”.

Izvērtējot Centra sniegto atbildi kopumā, it īpaši ņemot vērā iepriekš citēto atbildes daļu, tiesa atzīst, ka Centrs kā uzraugošā iestāde ir sniedzis skaidru un nepārprotamu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas interpretāciju.

Tādēļ pieteicējas arguments par to, ka piemērojamais tiesiskais regulējums nav pietiekami skaidrs, ir atzīstams par nepamatotu. Apstākli, ka pieteicējai bija saprotama Centra sniegtā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas interpretācija un tās piemērošanas kārtība, papildus apliecina fakts, ka pieteicēja nav lūgusi Centram sniegt uzziņu par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas piemērošanu kredīta līguma pagarināšanas gadījumā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 101.panta otro daļu, ja uzziņas adresāts ir rīkojies atbilstoši viņam izsniegtajai uzziņai, tad iestādes vēlāk izdots administratīvais akts, kas attiecas uz jautājumu, par kuru šī uzziņa sniegta, nevar būt adresātam nelabvēlīgāks arī tad, ja vēlāk iestāde konstatē, ka uzziņa nav bijusi pareiza.

Tādējādi likumdevējs ir paredzējis tiesisku mehānismu, kādā privātpersona var uzzināt savas tiesības un nepieciešamo vai vēlamo rīcību konkrētā tiesiskā situācijā. Taču pieteicēja šādas tiesības nav izmantojusi.

Ņemot vērā, ka Centrs, kā kompetentā iestāde, bija skaidri un nepārprotami paudis savu viedokli par strīdus tiesību normas piemērošanu konkrētajā situācijā un savlaicīgi paziņojis to Latvijas Nebanku kredītdevēju asociācijai, kuras biedrs ir arī pieteicēja, nav pamata konstatēt, ka pieteicējai vai Centram nav bijusi skaidra strīdus tiesību normas piemērošanas kārtība. No lietā esošās Centra un pieteicējas sarakstes konstatējams, ka Centrs laika posmā līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai nav mainījis savu viedokli par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas interpretāciju. Tādēļ tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējams tiesiskās drošības (noteiktības) principa pārkāpums.

[19] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajā daļā ir noteikta Centra, kā uzraugošās iestādes, tiesības, konstatējot negodīgu komercpraksi. Proti, minētajā tiesību normā noteikts, ka uzraudzības iestāde, izvērtējot konstatētā pārkāpuma raksturu un iespējamo ietekmi, kā arī citus būtiskus apstākļus, ir tiesīga:

1) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā nodrošina komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām;

2) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā rakstveidā apņemas novērst konstatēto pārkāpumu saskaņā ar šā likuma 15.¹ pantu;

3) pieņemt lēmumu par lietas izbeigšanu, izsakot aicinājumu komercprakses īstenotājam turpmāk savā darbībā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Ar 2016.gada 16.septembra vēstuli Nr.3.3.-7/6014/F-198 Centrs saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu un 15.¹ panta pirmās daļas 2.punktu aicinājis pieteicēju līdz 2016.gada 30.septembrim iesniegt rakstveida apņemšanos līdz 2016.gada 30.oktobrim veikt izmaiņas komisijas maksas par patērētāja kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu apmēros un aprēķināšanas kārtībā (*sk. šā sprieduma 2.7.punktu*). Tādējādi Centrs, aicinot pieteicēju iesniegt rakstveida apņemšanos, ir rīkojies saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu.

Savukārt Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotajā daļā ir uzskaitīti Centra, kā uzraugošās iestādes, pieņemamo lēmumu veidi gadījumā, ja Centrs ir atzinis, ka Komercprakses īstenotāja īstenotā komercprakse ir negodīga. Proti, šādā gadījumā Centrs ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

1) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām;

2) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi;

3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama;

4) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraksei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norādīta labotā informācija, atsaucot negodīgo komercpraksi;

5) uzliek naudas sodu šā likuma 15.² pantā noteiktajā kārtībā;

6) nosaka par labas prakses kodeksu atbildīgajai personai pienākumu izdarīt labojumus kodeksā, lai novērstu negodīgu komercpraksi.

Taču Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta sestajā daļā ir noteikts, ka Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajā daļā noteikto tiesību izmantošana nav šķērslis Centram pieņemt vienu vai vairākus Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotajā daļā minētos lēmumus, tostarp uzlikt soda naudu.

Komercprakses īstenotāja rakstveida apņemšanās izpildīšana saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta otro daļu ir tikai viens no vērtējamajiem apstākļiem, kas izvērtējami, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru.

Tādēļ atzīstams, ka Centrs, aicinot pieteicēju parakstīt rakstveida apņemšanos un pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu, ir rīkojies atbilstoši aplūkotajām tiesību normām, un nav pieļāvis procesuālus pārkāpumus.

[20] Pieteicēja pieteikumā norāda par Centra pieļautu procesuālu pārkāpumu pārsūdzētā lēmuma izdošanā, proti, ka pārsūdzēto lēmumu Centrs ir pieņēmis, neievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitajā daļā noteikto termiņu.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitajā daļā noteikts, ka uzraudzības iestāde lēmumu par negodīgu komercpraksi pieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, Uzraudzības iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, skaitot no lietas ierosināšanas dienas.

No lietas materiāliem konstatējams un lietā nav strīda par to, ka administratīvā lieta Centrā uzsākta 2016.gada 16.jūnijā (*sk. šā sprieduma 2.1.punktu*), bet pārsūdzētais lēmums izdots 2017.gada 21.februārī, neievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta divpadsmitajā daļā noteikto termiņu. Šajā procesā iestādē Centrs atsevišķa procesuāla dokumenta veidā nav pieņēmis lēmumu par procesuālā termiņa pagarināšanu lēmuma pieņemšanai. Līdz ar to atzīstams, ka Centram pārsūdzētais lēmums bija jāizdod līdz 2016.gada 16.decembrim.

Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā nav sniegts pamatojums šādam termiņa nokavējumam, taču par termiņa nokavējuma pamatojumu nepārprotami liecina lietā esošie pierādījumi. Proti, ar 2016.gada 29.jūnija vēstuli Nr.3.3.-7/4117/F-198 Centrs cita starpā ir lūdzis pieteicēju sniegt informāciju saistībā ar konstatēto pārkāpumu (*sk. lietas 92.-93.lapu*). Atbildot uz minēto informācijas pieprasījumu, pieteicēja ar 2016.gada 13.jūlija vēstuli Nr.OV-2016/012 ir lūgusi pagarināt informācijas sniegšanas termiņu līdz 2016.gada 19.augustam (*sk. lietas 94.-95.lapu*). Centrs pagarinājis termiņu līdz 2016.gada 5.augustam (*sk. lietas 97.lapu*). Ar 2016.gada 5.augusta vēstuli Nr.OV-2016/018 un 2016.gada 15.septembra vēstuli Nr.OV-2016/022 pieteicēja sniegusi Centra pieprasīto informāciju (*sk. lietas 98.-99., 101.lapu*). Ar 2016.gada 16.septembra vēstuli Nr.3.3.-7/6014/F-198 Centrs saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu un 15.¹ panta pirmās daļas 2.punktu aicinājis pieteicēju līdz 2016.gada 30.septembrim iesniegt rakstveida apņemšanos līdz 2016.gada 30.oktobrim veikt izmaiņas komisijas maksas par patērētāja kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu apmēros un aprēķināšanas kārtībā (*sk. lietas 32.lapu*). Pieteicēja ar 2016.gada 28.septembra vēstuli Nr.OV-2016/024 ir atteikusies iesniegt Centra pieprasīto rakstveida apņemšanos (*sk. lietas 33.lapu*). Ar 2016.gada 18.oktobra vēstuli Nr.3.3.-7/6794/F-

198 Centrs lūdzis pieteicēju līdz 2016.gada 31.oktobrim iesniegt pieteicējas pēdējā finanšu gada pārskatu „Peļņas un zaudējumu aprēķins” kopiju un lēmumu par gada pārskata apstiprināšanu, lai varētu aprēķināt soda naudu (*sk. lietas 105.-106.lapu*). Centrs ar 2016.gada 4.novembra lēmumu Nr.3.3.-7/7177/F-198, ir apmierinājis pieteicējas 2016.gada 26.oktobra vēstulē Nr.OV-2016/026 (*sk. lietas 107.-108.lapu*) izteikto lūgumu par termiņa pagarināšanu viedokļu un argumentu sniegšanai līdz 2016.gada 25.novembrim, pagarinot termiņu viedokļu un argumentu sniegšanai līdz 2016.gada 17.novembrim (*sk. lietas 109.lapu*). Pieteicēja atkārtoti lūgusi pagarināt termiņu līdz 2016.gada 25.novembrim (*sk. lietas 110.lapu*), un Centrs ar 2016.gada 15.novembra lēmumu Nr.3.3.-7/7842/F0198 pieteicējas lūgumu ir apmierinājis (*sk. lietas 111.lapu*). Ar 2016.gada 25.novembra vēstuli Nr.OV-2016/031 pieteicēja iesniegusi Centra 2016.gada 18.oktobra vēstulē pieprasītos dokumentus (*sk. lietas 112.-113.lapu*). Ar 2016.gada 25.novembra vēstuli Nr.OV-2016/031 pieteicēja iesniegusi Centra 2016.gada 18.oktobra vēstulē pieprasītos dokumentus (*sk. lietas 112.-113.lapu*). Ar 2016.gada 30.decembra vēstuli Nr.3.3.-7/8546/F-198 Centrs lūdzis līdz 2017.gada 13.janvārim sniegt papildus informāciju par termiņu, līdz kuram pieteicēja piemērojusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļai neatbilstošas komisijas maksas par kredīta termiņa pagarinājumu un kopējo pagarinājumu skaitu no 2016.gada 1.janvāra (*sk. lietas 116.-117.lapu*) un, ņemot vērā pieteicējas 2017.gada 4.janvāra un 30.janvāra vēstulē ietverto lūgumu Centrs termiņu minētās informācijas sniegšanai pagarinājis līdz 2017.gada 14.februārim (*sk. lietas 118.-119., 123.-127.lapu*).

2017.gada 14.februārī Centrā saņemta pieprasītā informācija (pieteicējas 2017.gada 13.februāra vēstule) (*sk. lietas 128.lapu*) un pēc septiņām dienām pieņemts pārsūdzētais lēmums.

Izvērtējot aplūkotos lietas virzības apstākļus, tiesa konstatē, ka administratīvais process iestādē izskatāmajā gadījumā ir ieildzis dēļ pieteicējas vairākkārtīgi pieteiktajiem lūgumiem pagarināt termiņu Centra pieprasītās informācijas iesniegšanai. Izvērtējot Centra pieprasīto informāciju, tiesa atzīst, ka tai bija būtiska nozīme lietā un tā bija nepieciešama lēmuma pieņemšanai šajā administratīvajā lietā iestādē. Savukārt pēc Centra pieprasītās pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai nepieciešamās papildus informācijas saņemšanas, Centrs nekavējoties ir izdevis pārsūdzēto lēmumu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka termiņa nokavējums izskatāmajā gadījumā ir pieļauts tieši pieteicējas rīcības rezultātā, dēļ pieteicējas nespējas savlaicīgi iesniegt pieprasīto informāciju. Tādēļ izskatāmajā gadījumā nav pamata konstatēt pieteicējas tiesību aizskārumu, kas būtu radies pārsūdzētā lēmuma izdošanas termiņa nokavējuma dēļ.

Līdz ar to tiesa secina, ka lietā konstatētais pārsūdzētā lēmuma izdošanas termiņa nokavējums nav atzīstams par tādu būtisku procesuālu pārkāpumu, kuram varētu būt ietekme uz gala nolēmuma spēkā esību.

[21] Pieteicēja pieteikumā iebildusi par pieteicējai uzliktā sodu nesamērīgumu un pieļauto patvaļas aizlieguma principu soda noteikšanā.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmajā daļā noteikts, ka uzraudzības iestāde ir tiesīga par negodīgu komercpraksi uzlikt komercprakses īstenotājam

soda naudu līdz 10 procentiem no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne vairāk kā 100 000 *euro*. Soda naudas apmērs ir nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenotāja veiktos pasākumus pārkāpuma novēršanai un zaudējumu atlīdzināšanai.

Minētā panta otrajā daļā noteikts, ka uzraudzības iestāde, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru, ņem vērā šādus apstākļus, kā arī izvērtē, vai pastāv šādi nosacījumi:

1) pieļautā pārkāpuma raksturs un ilgums, pārkāpuma radītā ietekme (zaudējumi patērētājiem), pārkāpuma izdarīšanas apstākļi, pārkāpēja loma pārkāpumā un pārkāpuma apjoms;

2) komercprakses īstenotājs līdz lēmuma pieņemšanas dienai ir atlīdzinājis vai sācis atlīdzināt patērētājiem nodarītos zaudējumus;

3) pārkāpums pārtraukts pēc komercprakses īstenotāja iniciatīvas;

4) komercprakses īstenotājs negodīgas komercprakses aizlieguma pārkāpumu izdarījis atkārtoti pēdējo divu gadu laikā, un tas konstatēts ar Uzraudzības iestādes lēmumu vai rakstveida apņemšanos;

5) komercprakses īstenotājs nav izpildījis rakstveida apņemšanos;

6) komercprakses īstenotājs ir kavējis lietas izskatīšanu vai slēpis izdarīto pārkāpumu.

Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzīst, ka Centrs, nosakot pieteicējai piemērojamās soda naudas apmēru, ir ņēmis vērā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta otrajā daļā minētos apstākļus, ciktāl tie attiecināmi uz izskatāmo gadījumu.

Pieteicējai piemērojamais soda naudas apmērs ir noteikts atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām 0,84% apmērā no pieteicējas 2015.gada neto apgrozījuma un 56% apmērā no maksimālās soda naudas.

Nosakot soda apmēru, ir ņemta vērā pārkāpuma radītā ietekme – iespējamie zaudējumi patērētājiem, kas par laika periodu no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 26.poktobrim ir 1 703 582,89 *euro*. Minēto iespējamo zaudējumu aprēķins ir detalizēti atspoguļots Centra vecākās ekspertes 2017.gada 15.februāra Dienesta ziņojumā (*sk. lietas 129.lapu, pārsūdzētā lēmuma 7.punktu*). Tāpat, nosakot soda apmēru, ir ņemta vērā ietekme uz patērētāju kolektīvajām interesēm (*sk. pārsūdzētā lēmuma 6.punktu*). Centrs ir ņēmis vērā apstākli, ka pieteicēja, kaut arī ne pēc savas iniciatīvas, tomēr, izpildot Centra 2016.gada 9.augusta lēmumā Nr.NK-2016019 „Par speciālās atļaujas (licences) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai uz nenoteiktu laiku” ietvertu nosacījumu (*sk. lietas 169.lapu*), ir novērsusi pārkāpumu.

Izvērtējot Centra 2016.gada 5.februāra Vadlīnijas Nr.3 „Reklāmas likumā un Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteikto labprātīgo darbību piedāvāšanai un lēmumu pieņemšanai” (turpmāk – Vadlīnijas) noteikumus kopsakarā ar pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzīst, ka sods ir noteikts atbilstoši minētajām Vadlīnijām. Proti, nosakot sodu, Centrs atbilstoši Vadlīniju 4.2.1.punktam pamatoti ir atzinis pieteicējas izdarīto pārkāpumu par sevišķi smagu, atbilstoši Vadlīniju 4.3.1.punktam ir ņemti vērā pārkāpuma izdarīšanas apstākļi, proti, ka pieteicējai bija iespēja nodrošināt pārkāptās tiesību normas ievērošanu, kā arī ir ņemti vērā citi Vadlīnijās noteiktie izvērtējamie apstākļi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tostarp tā apjomu, raksturu, ilgumu, pieteicējas rīcību pārkāpuma novēršanā, pārkāpuma ietekmi uz pasūtītāju interesēm, radītos iespējamus zaudējumus, tiesa atzīst, ka pieteicējai uzliktās soda naudas apmērs ir samērīgs un atbilstošs pieteicējas izdarītajam pārkāpumam. Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka soda naudas apmērs ir noteikts, ievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmo un otro daļu un Centra iekšējā normatīvā akta (Vadlīniju) prasības soda noteikšanai, līdz ar to soda noteikšanā nav pamata konstatēt patvaļības aizlieguma principa pārkāpumu.

[22] Attiecībā par pieteicēja argumentu par vienlīdzības principa pārkāpumu, ko pieteicēja pieteikumā pamatojusi ar to, ka soda nauda ir noteikta proporcionāli iespējamiem zaudējumiem, taču šī proporcija pieteicējai un citiem tirgus dalībniekiem, attiecībā par kuriem Centrs ir konstatējis līdzīgu pārkāpumu, ir noteikta atšķirīgi.

Izvērtējot pieteikumā ietvertu soda aprēķina salīdzinājuma tabulu (*sk. lietas 15.lapu*) kopsakarā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmās un otrās daļas noteikumiem un Vadlīniju noteikumiem, tiesa secina, ka iespējamo zaudējumu apmērs ir tikai viens no izvērtējamajiem kritērijiem soda naudas noteikšanā. Līdz ar to šāda tikai viena kritērija salīdzinošs izvērtējums nav pietiekams, lai konstatētu līdzīgus faktiskos apstākļus pieteicējas minētajās citu nebanku kreditēšanas tirgus dalībnieku administratīvajās lietās saistībā ar Centra konstatēto negodīgo komercpraksi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³ daļas normas neatbilstošas piemērošanas rezultātā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 6.pantā nostiprinātajam vienlīdzības principam iestāde un tiesa pieņem vienādu lēmumu, ja pastāv vienādi tiesiskie un faktiskie apstākļi. Taču izskatāmajā gadījumā vienādi faktiskie apstākļi attiecībā par pieteicējas minētajiem nebanku kreditoriem Centra pieņemtajiem lēmumiem lietā nav konstatējami. Līdz ar to tiesa atzīst, ka, nosakot pieteicējai soda apmēru, nav konstatējams vienlīdzības principa pārkāpums.

[23] Apkopojot iepriekš minēto un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289. - 290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „ONDO” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 21.februāra lēmuma Nr.4-pk „Lēmums patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā” atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese

(paraksts)

S.Pone

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ S.Pone

Valmierā 2018.gada 15.martā